

ESGLÉSIA DE MENORCA

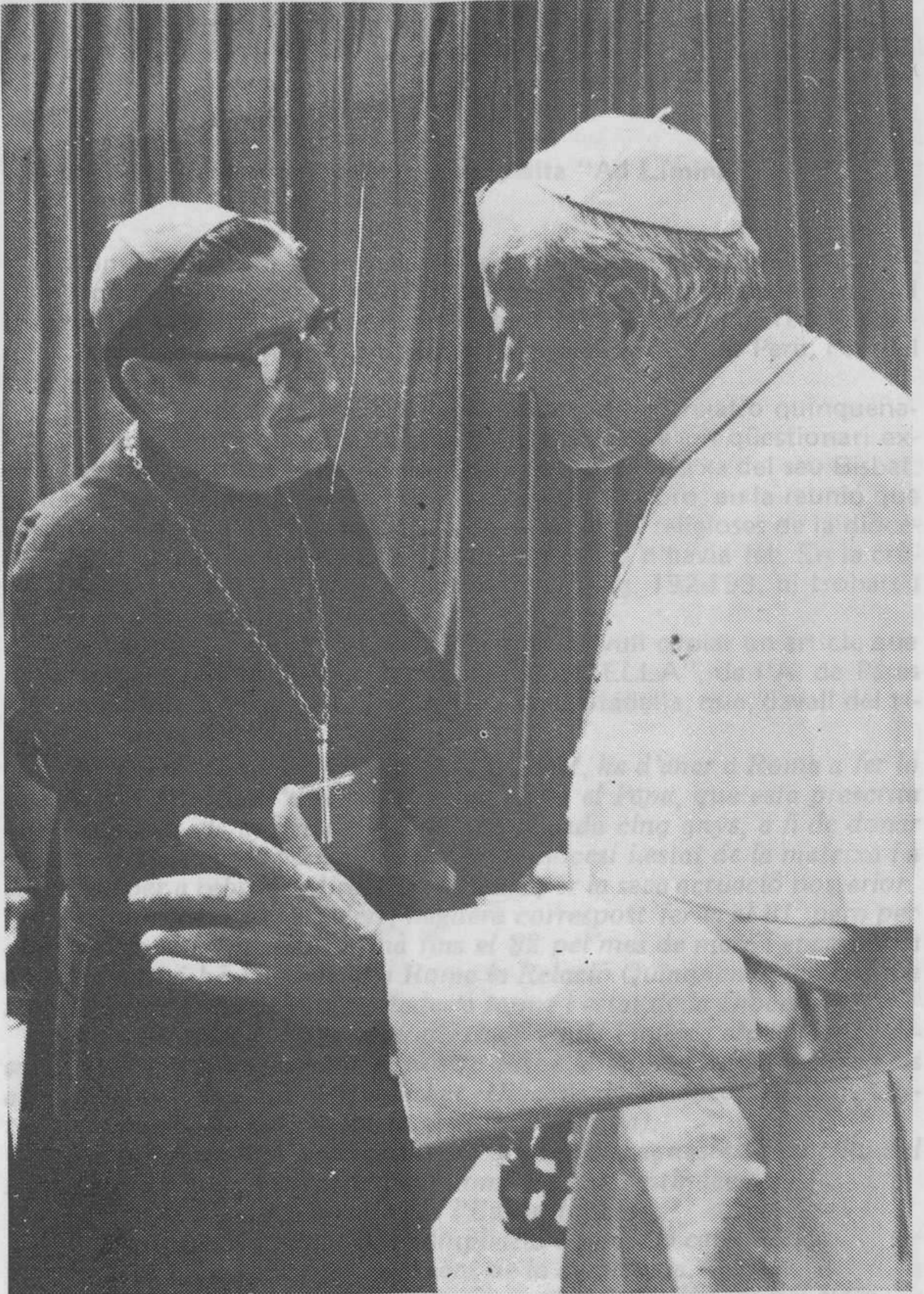
**Butlletí oficial
del Bisbat**

Núms. 6 i 7 – JULIOL - AGOST – 1982

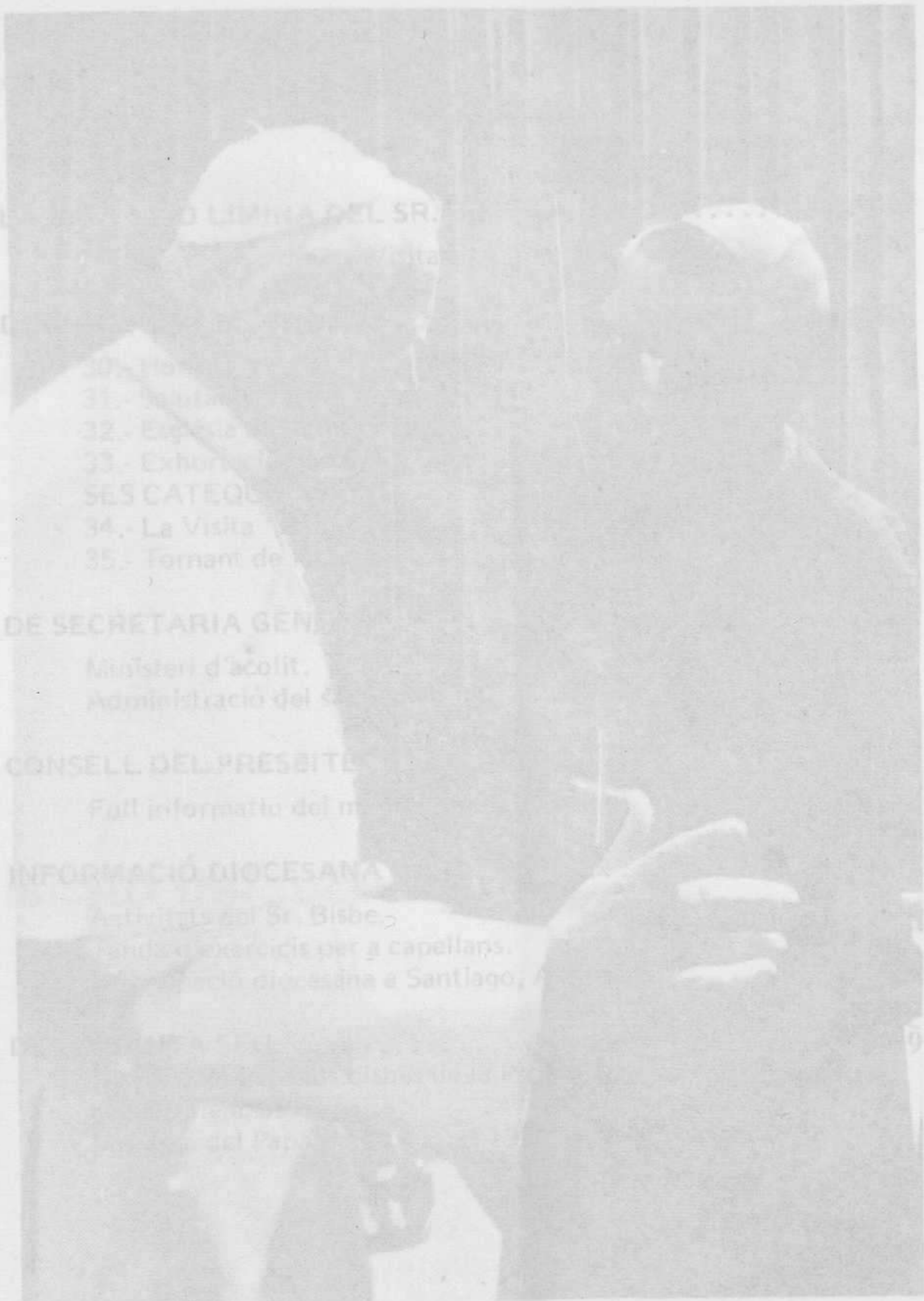
SUMARI

LA VISITA AD LIMINA DEL SR. BISBE	pàg. 206
29. "La meva primera Visita ad Limina".	
DOCUMENTS DEL BISBE	pàg.220
30.- Homilia pel dia de Corpus	
31.- Salutació per les festes de Sant Joan 1982	
32.- Església 82, a les portes del seu III mil·lenari.	
33.- Exhortació pastoral: La Visita del Papa a Espanya.	
SES CATEQUESIS DEL BISBE	
34.- La Visita "ad Limina"	
35.- Tornant de Roma.	
DE SECRETARIA GENERAL	pàg. 228
Ministeri d'acòlit.	
Administració del sagrament de la confirmació.	
CONSELL DEL PRESBITERI	pàg.229
Full informatiu del mes de juny.	
INFORMACIÓ DIOCESANA	pàg.233
Activitats del Sr. Bisbe.	
Tanda d'exercicis per a capellans.	
Peregrinació diocesana a Santiago, Avila, etc.	
DE LA SANTA SEU	pàg. 239
Discurs del Papa als bisbes de la Província eclesiàstica de València.	
Missatge del Papa pel Domund 1982.	

Núm. 617 - JULIOL - AGOST - 1982

Curia más interesada de los 97 arzobispos, bispes y vicarios de Chile.

30.- Homilia del Sr. Bisbe.
31.- Lectura.
32.- Església.
33.- Exhortació.
34.- La Visita.
35.- Tornant de

DE SECRETARIA GENERAL

Ministeri d'acolit.
Administració del

CONSELL DEL PRESBITERAT

Fall informatiu del m

INFORMACIÓ DIOCESANA

Activitats del Sr. Bisbe.
Grande exercicis per a capellans.
Comissió diocesana a Santiago,

LA VISITA AD LÍMINA DEL SR. BISBE

29.— La meva primera Visita “Ad Límina”

Com ja tots sabeu, germans estimats, va ser el dia 26 de juny d'enguany quan vaig poder arribar a realitzar la meva primera Visita “ad Límina”, a la ciutat de Roma, per visitar i venerar els sepulcres dels primers Apòstols i ser rebut en audiència pel successor de Pere, l'actual Sant Pare, Joan Pau II.

Aquesta Visita havia vingut preparada per la “relatio quinquennialis”, tot un munt de folis en els quals, contestant a un qüestionari exprés per açò, el bisbe informa a la Santa Seu de la marxa del seu Bisbat. El dia de la solemnitat de la Mare de Déu de El Toro, en la reunió que celebrarem allà tants de capellans i de religiosos i religioses de la diòcesi, vaig informar de la resposta que la Santa Seu n'havia fet. En la crònica diocesana del Butlletí del mes de juny, pàg. 192-193, hi trobareu un resum d'aquesta informació.

Per a més incidir en aquesta informació, vull copiar un article que ha aparegut aquests dies en la revista “PONCELLA”, de l'A. de Pares d'alumnes del Col·legi de la Consolació, de Ciutadella, que, davall del títol: “El nostre Bisbe va a Roma”, diu:

El nostre Bisbe, Sr. Antoni Deig i Clotet, ha d'anar a Roma a fer lo que es diu la visita “ad limina”. Una visita al Papa, que està prescrita que facin tots els bisbes de la Cristiandat cada cinc anys, a fi de donar compte de la labor realitzada en la seva diòcesi i estat de la mateixa i a la vegada per a rebre les directrius adients per la seva actuació posterior.

Segons el turno establert, haguera correspost fer-la el 81, pero per diverses circumstàncies s'ajornà fins el 82 pel mes de març i encara s'ha de realitzar, si bé s'ha enviat a Roma la Relació Quinquenal, on es dona raó escrita de les activitats portades a terme i estat de la Diòcesis.

Aquesta relació ha estat contestada i sols i manca ara la visita personal que ferà properament el nostre Bisbe al Pape, juntament amb els altres Bisbes del nostre Arquebisbat (Diòcesis de València, Segorbe-Castelló, Orihuela-Alicant, Mallorca, Menorca, Eivissa).

Perquè esteguem assebitats de quines són aquestes directrius del Papa per nosaltres, les reproduim i comentam a continuació:

- Una major preocupació per l'Evangelització.*
- Manteniment entusiasta i ampliació de l'acció catequètica.*
- Atenció especial al Sagrament de la Penitència.*
- Cura més intensa de les vocacions, atès l'envelliment del clero.*

Aquests quatre punts són d'una gran importància per a nosaltres, les famílies que formen part de la comunitat educativa del Col·legi de la Consolació. Ens expliquem.

Nosaltres som els qui tenim la responsabilitat primària de l'evangelització i catequesis dels nostres fills, que forma part de la genèrica obligació que tenim d'educar-los per esser conseqüents amb el fet d'haver-los criat i batiat.

Aquesta obligació té dues vertents. Es la primera, la d'anunciar la Bona Nova de Jesucrist i explicar la seva doctrina sistematitzada als nostres fills, mostrant-lis la manera de viure-la amb el nostre exemple, amb la nostra manera de viure la vida en tots els aspectes. Vida i doctrina. Exigint, ademés, que aquesta labor es faci també en els col·legis, tant públics com privats, a través de les Associacions de Pares. Formant part, com a catequistes, dels equips parroquials.

L'altre vertent és que nosaltres mateixos ens deixem evangelitzar i adoctrinar continuament, doncs la formació en l'esperit de l'Evangelí és obra de toda la vida i no sols de quan erem petits. Podríem dir que ens ha d'interessar més ara en que tenim aquella greu responsabilitat de formar els nostres fills i de vetlar perquè l'evangelització i catequesi que reben en el Col·legi o a la Parròquia sigui lo més adient possible i en treguin bon profit.

El tercer punt és molt significatiu i hem d'agrair al nostre Bisbe que hagi estat tan fidel en la transcripció de lo que ens passa. En la nostra Diòcesi ha decaigut la pràctica del Sagrament de la Penitència. Per viure bé el Cristianisme, el Sagrament de la Penitència és essencial, com també és un indicador clar de la degradació de l'autenticitat de la vida cristiana. Es un motiu de reflexió per a nosaltres. Ens confessam? Ens confessam prou sovint? Som conscients de la importància de la confessió en la nostra vida? Les Parròquies, donen facilitats per a la Confessió?

La quarta observació és com un resum de les altres. A Menorca hi ha molt poques vocacions, gran part dels capellans són vells. Perquè hi hagi vocacions és necessari una pràctica sincera de la vida cristiana i que ho demanem en la oració. A nosaltres, pares, ens toca això d'aprop. Si en la nostra família hi ha un ambient d'autenticitat cristiana i preguem per les vocacions, rebrem de Déu el dó d'algun fill sacerdot o alguna filla dedicada de ple al servei de Jesucrist, que hem d'entregar amb generositat. Sense vocacions, dintre de pocs anys, ens queixerem de que hi ha pocs capellans a Menorca.

El mateix dia de la meva partida cap a Roma, el diari "Menorca" publicava la següent catequesi:

"Quan llegireu aquestes meves retxes, estimats feels de Menorca, estaré volant, si Déu vol, camí de Roma. Torn a anar a Roma a veure el Papa. I aquesta vegada complint el meu deure, que és el de tots els bisbes del món, d'anar a visitar el Papa, almanco cada cinc anys (o cada

deu, si volen, els de fora d'Europa), en la que ne deim "Visita ad límina".

Aquesta visita, obligatòria ja des del segle XVI, té dues finalitats ben concretes: visitar els sepulcres dels apòstols Pere i Pau, i anar a trobar i presentar-se al Sant Pare. És la primera vegada que jo faig aquesta visita. I vos he de dir que la vaig a fer amb molta d'il·lusió i encara amb més d'esperança i de fe.

Primer de tot, per venerar els sepulcres i resar a les basíliques dels dos màxims Apòstols, Pere i Pau. Certament, he estat altres vegades a Roma i he pregat en aquells llocs sants. Però ara hi vaig, per la gràcia de Déu i des de la meva petitesa, com a apòstol successor d'aquells primers a qui Jesús va confiar la seva Església.

Venerar els sepulcres dels prínceps dels Apòstols és, per a mi, el punt més important. La meva fe en Jesucrist sé que s'ha de fonamentar també en aquell Apòstol, Pere, a qui Jesús va dir que "confirmàs els seus germans". Jo, també, germà de Pere i de Pau, com a continuador de l'obra apostòlica i primer responsable de l'Església de Menorca, he de celebrar la meva fe "ad limina apostolorum", venerant la seva memòria i pregant en la comunió dels sants.

Aquesta meva pregària i veneració dels Apòstols s'ajuntarà a la trobada amb el successor de Pere, el sant Pare actual, Joan Pau II, amb qui tindrè el goig i temps de parlar de la meva Església de Menorca i també d'escoltar les seves paraules entusiasmadores. Tots comprendreu, idò, que aquest viatge a Roma sigui per a mi un al·licient engrescador i també una ocasió extraordinària de viure la comunió amb qui és el Cap visible de tota l'Església, aquí a la terra.

En comunicar-vos amb tant de goig aquesta meva anada a Roma, he de demanarvos ara en aquestes meves breus paraules, la vostra pregària pel feliç èxit de la trobada i del viatge. Esper poder-vos tornar a escriure les meves impressions i explicar-vos el resultat d'aquesta visita. Pregau perquè sigui positiva.

Amb la meva benedicció, per a tots.

A migdia del dia 26 de juny va ser quan em va rebre el Papa Joan Pau II. El dia havia començat amb una Eucaristia concelebrada per tots els bisbes de la Província eclesiàstica de València, amb els sacerdots acompanyants i presidits pel Sr. Arquebisbe de la nostra Metropolitana, a la capella Clementina de la Basílica Vaticana, en la cripta, ben aprop d'on és enterrat el cos de Sant Pere. Després visitàrem junts la Sda. Congregació. Eren la una i minuts quan em va rebre el Papa. A mig capvespre, Radio Popular de Menorca, per telèfon, em demanava impressions sobre aquesta audiència.

Era la primera impressió. La meva audiència particular amb el Papa va durar uns quinze minuts. Vam parlar sobretot de Menorca. Ell es va

interessar molt per les famílies, per les vocacions consagrades i també pels missioners que tenim escampats per diverses parts del món. Dintre de la cordialitat i intimitat d'aquella Visita vaig poder veure el Papa, prou preocupat i capficat. El seu aspecte jovial i sincer no li deixava amagar els problemes que en aquells moments afectaven la seva sensibilitat. I em referesc no al que jo li anava explicant de la meua diòcesi, sinò als maldecaps més universals que pesen damunt d'ell.

Acabades les visites particulars a cada bisbe de la província, el Papa ens va rebre a tots en conjunt, els set bisbes de les set diòcesis que formam la Província eclesiàstica de València. L'Arquebisbe metropolità li va dirigir aquestes paraules:

Santísimo Padre:

Los obispos de la provincia eclesiástica de Valencia hemos venido a esta Santa Sede, en gustoso cumplimiento de un sagrado deber, con espíritu de fe, devoción y amor a Jesucristo y a su Iglesia, guiados por estas intenciones:

— *venerar los sepulcros de los príncipes de los Apóstoles y encomendarles nuestras personas, diócesis y gestión pastoral;*

— *afirmar y reforzar nuestra comunión eclesial con el Vicario de Cristo, sucesor de San Pedro y cabeza visible de la Iglesia;*

— *informar a Vuestra Santidad del estado de nuestras diócesis, pero, sobre todo, exponerle personalmente nuestros problemas, preocupaciones e iniciativas en el coloquio particular que nos habéis concedido y*

— *rendiros, finalmente, el homenaje devoto y filial de nuestros íntimos colaboradores —los sacerdotes y religiosos— y el de los seminaristas, religiosas y fieles todos, que espiritualmente nos acompañan.*

En nombre de mis hermanos y en el mío propio, agradezco de corazón a Vuestra Santidad el interés y comprensión con que nos habéis escuchado y deseo manifestaros la religiosa atención con que acogemos los consejos y orientaciones pastorales que tengáis a bien dirigirnos.

Deseamos también expresar el anhelo y gratitud con que todos los obispos de esta provincia eclesiástica Valentina esperamos vuestra próxima visita apostólica a España, en la seguridad de que reportará frutos muy abundantes de renovación cristiana.

Finalmente, solicitamos vuestra paternal bendición apostólica para nuestras personas y los sacerdotes, religiosos, religiosas y fieles de nuestras respectivas diócesis.

A continuació el Papa va contestar amb el següent discurs:

Amadísimos Hermanos de la provincia eclesiástica de Valencia:

1. Con verdadera estima fraterna e íntima alegría os recibo esta mañana, con ocasión de vuestra visita conjunta "ad limina Apostolorum", después del coloquio individual tenido con cada uno de vosotros.

Doy ante todo gracias al Señor porque el afecto colegial y la solicitud por la Iglesia nos halla en esa sintonía de sentimientos, cuya preservación, y si es posible consolidación, es uno de los objetivos prioritarios de estas visitas periódicas al Sucesor de Pedro por parte del Episcopado de las diversas circunscripciones eclesiales.

Al recibiros hoy, viene a mi mente cada uno de los grupos de hermanos vuestros, los demás obispos de España, que han realizado antes sus visitas "ad limina", de las que la vuestra es la conclusiva. Me alegro, por ello, de poder renovar con vosotros los sentimientos de vivo afecto que he manifestado en las sucesivas ocasiones al Episcopado y a los fieles de España. Esos sentimientos se dirigen hoy de modo particular hacia cada miembro de vuestras respectivas diócesis.

2. Sin embargo, este encuentro con vosotros no lo veo como el punto final de unos contactos con los obispos de la Iglesia en España de los que guardo muy gratos recuerdos. Es más bien el preludio del ansiado encuentro que, Dios mediante, espero tener con el querido pueblo español durante mi ya próxima visita a vuestra Patria.

Sé bien que ésta no podrá extenderse, lamentablemente, a muchos lugares que tantas personas desearían vivamente que visitara. Pero desde ahora quiero asegurar a todos que, aunque obvios motivos de orden práctico impongan evidentes limitaciones de tiempo y espacio, por encima de cualquier localización o contingencia geográfica, mi estima y afecto van por igual a toda la Nación española, destinataria de mi viaje apostólico en toda su dimensión religiosa.

3. Vuestra provincia eclesiástica comprende una vasta e importante zona que tiene valores y características propias, dentro de una cierta heterogeneidad, sobre todo en el campo económico-social.

La consolidada tradición cristiana de vuestro pueblo se refleja en la larga lista de grandes figuras eclesiales a las que él se siente particularmente vinculado: San Vicente mártir, San Vicente Ferrer, San Luis Bertrán —del que se acaba de celebrar el cuarto centenario de su muerte— San Pascual Bailón, los Santos Arzobispos Tomás de Villanueva y Juan de Ribera, las Santas María Micaela y Teresa de Jesús Jornet, el Beato Raimundo Lull y Santa Catalina Tomás, por no citar otros.

En ellos y en su eminente ejemplo de vida podrán descubrir vuestros diocesanos una gran lección, válida siempre: la primacía de los valores morales y la grandeza de una existencia entregada como vocación al servicio del hombre hermano por motivaciones superiores. Allí hallarán también inspiración para vivir hoy con valentía su propia fe y ser agentes de transformación positiva en una sociedad que quiere mejorar, pero a veces no sabe cómo, porque olvida las raíces profundas en las que ha de madurar su armónico y fecundo desarrollo.

Lo he escrito en mi reciente Exhortación Apostólica sobre la familia: "Volver a comprender el sentido último de la vida y de los valores

fundamentales es el gran e importante cometido que se impone hoy día para la renovación de la sociedad” (*Familiaris consortio*, 8).

4. Uno de los fenómenos que más fuertemente afecta a la sociedad en vuestras diócesis, y que merece por ello una particular atención pastoral, es el relacionado con el turismo y la movilidad humana.

En efecto, a vuestras tierras de las Islas Baleares y del litoral levantino, atraído por sus bellezas naturales, sentido de hospitalidad y dulzura de clima, afluye uno de los contingentes mayores de turismo, tanto de las zonas interiores de la Nación, sobre todo, del extranjero. Y de la diócesis de Albacete, menos afectada por el fenómeno, proceden con frecuencia no pocos trabajadores que prestan sus servicios en instalaciones turísticas de las zonas receptoras. Con todos los problemas humanos y morales que ahí pueden surgir, sobre todo en caso de trabajo de temporada, realizado en condiciones de urgencia, quizá sin retribución o alojamiento adecuados, una situación que contrasta más aún con la vida del turista.

Precisamente por la incidencia de este “hecho social” de nuestro siglo (cf. Pablo VI, “*L'Osservatore Romano*”, 17-18 agosto 1963) en la vida humana y religiosa del cristiano, la Iglesia se ha preocupado siempre del mismo. Y a medida que tomaba mayor incremento, le ha prestado más atención. Por ello el Concilio Vaticano II ha invitado a los Obispos a ocuparse atentamente de esta problemática y fomentar la vida espiritual en el sector de la movilidad humana (cf. *Christus Dominus*, 18; *Gaudium et spes*, 61, 67). Luego ha establecido la Comisión para la Pastoral de las Migraciones y del Turismo, ha acogido la iniciativa de la celebración anual de la Jornada Mundial del Turismo y recientemente ha emanado un nuevo Decreto, para facilitar la labor pastoral de quienes se ocupan en los diversos sectores de la movilidad humana (cf. Decreto del 19 de marzo 1982).

5. Es evidente que el turismo encierra muchos aspectos positivos, a los que los documentos de la Santa Sede sobre ese tema han hecho frecuente referencia (cf. *Peregrinans in terra Ecclesia*, 5, 8). En efecto, permite mayores relaciones entre gentes y pueblos distintos, ofrece espacios de ocio aprovechables para encontrarse consigo mismo, con los demás y con Dios, favorece el mutuo enriquecimiento humano y cultural, el contacto con la naturaleza, estimula la hospitalidad y tolerancia, a la vez que es fuente de bienestar y de progreso material.

Pero el turismo puede ser también despersonalizador, fuente de hedonismo o consumismo desbordados, ocasión de abuso económico para con el turista, de choque de culturas y costumbres entre autóctonos y visitantes, de explotación del personal empleado en los diversos servicios.

Sé que vuestro sentido pastoral os ayudará a encontrar la adecuada respuesta. Por mi parte os aliento a promover en vuestras comunidades el cuidado de sus propios valores religiosos y humanos, a potenciar la

actitud cristiana de acogida y hospitalidad, a insistir en la práctica de la justicia, del respeto en el trato con todos y a asegurar en lo posible una presencia de la Iglesia en los diversos ambientes turísticos.

Por lo que se refiere a los visitantes, ofrecedles servicios religiosos adecuados, también en sus lenguas propias, poned a su alcance los tesoros histórico-artísticos de la Iglesia, que pueden ser una base de evangelización, favoreced contactos útiles con grupos o personas que puedan enriquecer a vuestras comunidades y ayudar a llenar provechosamente el tiempo de quien transcurre un período de reposo.

6. Otro sector de la pastoral que está con frecuencia íntimamente relacionado con lo antes indicado es el de la atención religiosa en los santuarios.

En vuestras diócesis, como en toda España, existen tantos lugares a los que acuden muchedumbres de fieles para manifestar su devoción a la Santísima Trinidad, a los Santos y particularmente a la Virgen María, tan venerada en toda la geografía hispana.

Es importante que a los fieles —tanto a los que hacen de esas visitas una meta de verdadera peregrinación de fe, como a los que la expresan de modo salutario o imperfecto, pero quizá muy sentido— se les ofrezca en dichos lugares una apropiada catequesis mediante la predicación asidua y bien cuidada. Sin olvidar la disponibilidad para que pueden recibir los sacramentos, en particular el de la Penitencia, que puede convertirse a veces, en tales circunstancias, en un punto de partida hacia una vida más responsablemente cristiana.

*Vuestra propia experiencia de Pastores y la de vuestros sacerdotes os enseña cuán preciosa ayuda puede ofrecerlos, sobre todo la devoción mariana, para conducir a los fieles de mano de María, hacia la integridad del misterio salvador de Cristo (cf. *Marialis cultus*, 25-27) y hacia la plenitud de vida cristiana.*

7. Siendo toda la comunidad la que hay que evangelizar, es necesario tomar muy en cuenta el problema de una mayor incorporación de los seglares a las actividades de apostolado. Es un tema de gran actualidad en las vuestras y en las otras diócesis españolas, como lo demuestra el interés dedicado al mismo, el pasado y el presente año, por los Vicarios de Pastoral de todas las diócesis de España, bajo la guía de la Comisión Episcopal de Pastoral.

No se trata simplemente de suplir de algún modo a los sacerdotes o religiosos con responsabilidades pastorales que van escaseando. A este propósito me alegran y aliento los esfuerzos hechos en campo vocacional de adolescentes y jóvenes en vuestras diócesis, y que deben ser seguidos e intensificados en lo posible. Se trata más bien de estimular la conciencia de los seglares respecto del puesto y responsabilidad que les

competen en la Iglesia, en virtud de su vocación cristiana por el bautismo.

Esta convicción debe guiarlos en el ejercicio del servicio o ministerio propios, con vivo sentido de solidaridad dentro del Cuerpo eclesial, con profunda fidelidad a Cristo, a las orientaciones de la Jerarquía y al propio carisma.

8. *Al concluir estas reflexiones quiero alentaros en el amor a la Iglesia, a la que dedicáis vuestras vidas y sacrificio. Con gran confianza en la ayuda del Espíritu Santo, proseguid, pues, el camino con renovado optimismo.*

María Santísima, a quien vuestras comunidades invocan bajo las advocaciones, entre otras, de Madre de los Desamparados, del Lluch, de la Cueva Santa, de Lledó, de los Llanos, del Remedio, del Monte Toro y de las Nieves acompañe vuestro caminar, el de vuestros sacerdotes, religiosos, religiosas, seminaristas y fieles, y os conceda la plenitud de gracia y esperanza. Selle estos deseos la cordial Bendición Apostólica que os imparto, junto con vuestros diocesanos todos.

Després va invitar-nos a dinar a la seva taula, frugal i íntima, on la conversació va discòrrer, certament, entre germans. Va interessar-se, entre altres coses, per la situació de la nostra Església a Espanya i vam acabar recordant els mundials de futbol que llavors es celebraven.

Durant els altres dies que vaig ser a Roma, els vaig aprofitar per fer les visites a les quatre principals Basíliques, a pregar als peus dels apòstols i de la Mare de Déu per la meva diòcesi de Menorca. També, per visitar diversos dicasteris de la Cúria Romana i, finalment, una escapada a Assís, en aquest any centenari de Sant Francesc, visitant els llocs francescans més importants i la comunitat de Francescanes de Bastia, on hi fa feina una religiosa, filla d'Es Mercadal.

Després de la tornada de Roma, he escrit, per a tots vosaltres, aquesta catequesi:

Definitivament, el dia 26 de juny, darrer dissabte d'aquest mes, vaig poder practicar la visita "ad Límina", a Roma, trobant-me amb Joan Pau II, el nostre Papa actual. Una vaga a l'aeroport de Roma va fer que el meu viatge a la Ciutat Eterna es perllongàs per tot el dia 25, quan semblava que amb dues hores de vol s'hi podia arribar. La sortida de Menorca amb l'avió de les 8,45 cap a Barcelona, s'acabava amb l'arribada a Roma a les 11 de la nit, després de volar de Barcelona a Milà i agafar el tren tot el capvespre i part de la nit des d'aquesta darrera ciutat fins a Roma, amb els neguits de no sebre si es podria acabar de realitzar el viatge i amb la calor sofocant que va acompanyar-nos tot el dia.

Definitivament, però, el dissabte 26 de juny em trobava amb el Papa Joan Pau II. Fou un dia ple i curull de sensacions. De bon matí, ja

era a la Basílica del Vaticà. Allí, a les 9, tots els bisbes de la nostra província eclesiàstica de València, juntament amb els sacerdots acompanyants, concelebràvem l'eucaristia, a la capella clementina, ben a davora del sepulcre de Sant Pere, en la cripta de la Basílica. Després d'una visita al Cardenal Prefecte de la Sda. Congregació dels Bisbes, vaig pujar a les dependències particulars del Papa. Eren les 12 i minuts del migdia quan em rebia a la seva biblioteca privada. Durant uns quinze minuts vaig parlar sol amb el Papa. Una conversa cordial, agradable i en la qual vaig poder-li dir i explicar l'estat de la nostra diòcesi de Menorca.

El Papa té un mapa sobre la taula per així poder localitzar sobre d'ell la diòcesi del bisbe amb el qual parla. La nostra illa era allí i no va costar gens de dir-li que era el territori espanyol més atracat a la Santa Seu i que el seu bisbe, geogràficament el més a prop del Vaticà, dels bisbes espanyols, volia també estar-hi de cor i en comunió. La conversa va girar casi exclusivament sobre Menorca i la seva vida. Va preguntar-me per les famílies de Menorca, per les religioses i pels missioners que teníem; també pels sacerdots, seminaristes i les vocacions. Però més tost era jo qui parlava, perquè a ell l'interessava escoltar i entèmer-se de la situació que jo li anava exposant. Al final, vaig fer-li l'obsequi de l'edició de la Carta Encíclica del nostre bisbe Sever, bellament enquadrada i editada i es va interessar de debò, fullejant-ne les pàgines. També vaig oferir-li el meu llibre de poesies "O, Menorca", on va poder veure la fotografia del campanar de la nostra Catedral.

Després, una vegada acabades les visites particulars, ens va rebre junts a tots els set bisbes de la Província. El Sr. Arquebisbe de València va llegir unes breus paraules, agraint-li el seu acolliment. I el Papa va dirigir-nos a tots un discurs que publicarem apart i del qual ne faré qualque comentari.

La visita va acabar invitant-nos el Papa a dinar juntament amb ell. Dintre d'un ambient acollidor, franc i cordialíssim va transcórrer aquell dinar, fins i tot fent broma de l'actuació dels equips de futbol del mundial 82.

Estimats germans de Menorca, sembla que vos vaig escrivint açò, com si fos un simple periodista que ha de complir la seva obligació de relatar uns fets. I he volgut dir-vos açò d'aquesta manera tan senzilla per dir-vos i mostrar-vos també la senzillesa, la serenor, i la intimitat d'aquesta meua visita al Papa.

Voldria acabar dient-vos dos pensaments que resumeixen aquesta meua anada a Roma i que sé que seran de profit per a tots vosaltres. Primer, fent comparança amb aquella dita o aquell exemple que feim aquí a Menorca. Deim amb alegria i satisfacció: "Me'n vaig a El Toro!" I quan en tornam, amb recança i amb cansament, ben baixet i sil.labejant "Venc de El Toro...!" Vos he de dir que a mi m'ha passat al revés. Anava a Roma —i més amb el viatge que vaig haver de fer— així, dient mig

clar, mig fosc, "M'en vaig a Roma". I ne torn dient amb entusiasme i gran alegria: "Venc de Roma! He vist el Papa, ens hem abraçat com a germans i m'ha donat força i esperança!".

Per açò, ara que vos escric des de cal Bisbe i, ja altra vegada entre vosaltres, vos insinuo el segon pensament: Sempre hauríem d'estar "tornant de Roma". Tornant de Roma, amb aquesta esperança, amb aquesta alegria, amb aquest entusiasme que dóna força i ànims per continuar la tasca de predicar Jesucrist als germans, de dir-los que Déu el nostre Pare, està aquí i ens estima, i que la nostra Església de Menorca farà tot el seu esforç per continuar la tasca evangelitzadora i catequitzadora que varen començar els primers apòstols, a qui he anat a venerar a Roma.

La meua oració a les quatre principals basíliques romanes va ser per açò. Que tots ne traguem fruit abundant per a la nostra vida cristiana.

Amb la meua benedicció, que duu la del Papa i que vam donar-vos a tots aquell dia 26 de juny, darrer dissabte del mes.

Antoni, bisbe

També he fet aquestes declaracions al diari Menorca; que el periodista va escriure així:

La "visita a las Puertas de los Apóstoles" se efectúa cada cinco años. Esta está prescrita para los obispos europeos. Tiene por objeto estrechar las relaciones entre los responsables de las iglesias ante la tumba de los Apóstoles. El Papa es el primero de los obispos y además de la responsabilidad de su propia diócesis, Roma, sobre él gravita el peso de toda la Iglesia. Previa a esta visita los obispos envían la "Relatio Quinquenalis", cuestionario que da cuenta de la marcha de cada una de las iglesias, visión global de toda la diócesis.

Como saben nuestros lectores, la diócesis menorquina pertenece a la provincia eclesiástica de Valencia, por ello en esta reunión con el Santo Padre estaban presentes los demás obispos de la demarcación citada (Menorca, Mallorca, Ibiza, Valencia, Segorbe-Castellón, Orihuela-Alicante y Albacete).

—Sr. Obispo, nos parece que esta demarcación no es muy homogénea. ¿Se está haciendo algo para crear una nueva provincia eclesiástica más afín?

—Efectivamente, nuestra provincia eclesiástica es muy heterogénea. La problemática de las Islas dista mucho de la de Valencia. En este sentido, dentro de la Conferencia Episcopal existe un equipo encargado de formar una provincia balear que englobe a las tres diócesis (Menorca-Mallorca-Ibiza) que solemos tener más afinidad: lengua, cultura, la misma problemática... El Papa recibió a cada uno de los obispos, por separado, con los que dialogó por espacio de un cuarto de hora y después

colectivamente, momento en que el obispo de Roma conociendo detalladamente la problemática presentada por los obispos, les habla en conjunto.

Sobre la mesa tenía un mapa de España. D. Antoni Deig señaló donde estaba Menorca. (Mire es este puntito, Santo Padre"— "Sí, pero hay una diócesis más pequeña— dijo el Papa")

—¿En qué se basó su intervención?

—Básicamente le dije que Menorca todavía es tradicionalmente cristiana, utilizando el buen sentido de "tradicional". Toda una capa de nuestros antepasados que vivieron profundamente el sentido del cristianismo y que, gracias a Dios, todavía perdura a través de los siglos. Le hice entrega de la carta del Obispo Severo que testimonia la presencia de la Iglesia en nuestros primeros siglos.

"Le dije, así mismo, que Menorca, aunque rodeada por el mar, es una isla abierta, acogedora, hospitalaria".

"Menorca es una diócesis que está reviviendo el impacto de la civilización consumista de nuestro tiempo.

"Es una diócesis tranquila y pacífica, pero con unas selectas minorías progresistas bastante activas y persistentes.

"Es una diócesis muy sensibilizada a pesar de la insularidad, sensibilizada a todos los fenómenos eclesiales y con una capacidad notable de incorporar cualquier influencia".

D. Antoni nos glosó las ventajas y desventajas de que Menorca sea una isla poniendo de relieve la personalidad de los menorquines. Las relaciones humanas entre ellos. "El menorquín no es un número. Todos nos conocemos no únicamente por nuestros nombres sino también por nuestros sobrenombres "mal-noms". "Nosotros queremos que nuestras diócesis sean pequeñas, para salvaguardar más las personas, las relaciones personales... Si somos más hombres, podemos llegar a ser mejor cristianos.

Una de las preocupaciones del Obispo es el turismo del que habló con el Papa...

—También hablamos del turismo. El Santo Padre nos dijo que el turismo puede ser también despersonalizador, fuente de abuso económico, de choque de culturas, de costumbres entre autóctonos y visitantes, explotación del personal empleado... Os aliento —nos dijo— a promover en vuestras comunidades el cuidado de sus propios valores religiosos y humanos. A potenciar la actitud cristiana de acogida y hospitalidad...

—¿Qué otro tema trató con el Papa?

—Se mostró muy interesado por las vocaciones sacerdotales y por las misiones. Le expuse la situación de nuestro seminario: tres seminaristas en Sant Cugat del Vallés estudiando teología con los jesuitas y

tres que tenemos en Menorca siguiendo los cursos en el Instituto de Ciudadella... El Papa se interesó mucho por los efectivos humanos que nuestra diócesis tiene repartidos en tierras de misiones. Entre religiosos y religiosas tenemos unos 25 misioneros. Se mostró gratamente sorprendido por esta realidad menorquina.

—Suponemos que uno de los temas tratados con el Papa sería el de su próxima visita a España.

—El Santo Padre prepara esta visita a España con gran ilusión apostólica. Viene a España como apóstol, como hicieron los primeros apóstoles. El Papa es muy devoto de San Juan de la Cruz, Santa Teresa... Por tanto es lógico que en este viaje visite las tumbas de estos grandes santos de la Iglesia. Sevilla, Valencia, Barcelona, Madrid, Segovia, Avila, Toledo... programa muy apretado, muy denso...

—Vi al Santo Padre —continuó el Obispo— muy preocupado y algo más envejecido. Polonia, Malvinas, Líbano, son temas que han marcado al Papa en su salud y en su espíritu. Problemas graves, que preocupan al Obispo de Roma. Son problemas que deben solucionar los hombres, los políticos, pero la iglesia también quiere aportar su mensaje de paz y amor.

El Obispo Antoni terminó su larga conversación con nosotros apuntando que el Santo Padre, al despedirse de la provincia eclesiástica de Valencia, impartió su bendición a los presentes y por segunda vez volvió a repetir la bendición para todos aquellos diocesanos que representábamos a los pies del Sumo Pontífice. Tino Pons

I aquestes altres a Ràdio Popular de Menorca:

—Què ens diu de la visita al Papa?

—“Fou una visita molt cordial, íntima i senzilla. Una visita que han de fer els Bisbes cada cinc anys. Als d'Espanya ens tocava l'any passat, però degut a l'atemptat del mes de maig la visita quedà ajornada fins ara. Nosaltres, els de la província eclesiàstica de València vam ser rebuts per Joan Pau II el darrer dissabte del mes de juny, dia 26”.

“Vaig estar amb el Papa durant uns quinze minuts, parlant privadament amb ell. Vaig quedar molt content d'aquest contacte directe amb el Papa, en el qual vaig tenir l'oportunitat d'explicar-li i donar-li a conèixer quina és la situació de la nostra diòcesi. El Papa, essent el cap de l'esglèsia universal, ha de rebre les sol·licituds de totes les esglèsies. És clar, no pot arribar per tot arreu, i per açò els Bisbes anem com a germans a parlar amb ell per explicar-li les dificultats que tenim per dur endavant la nostra tasca, els èxits, les coses que anem fent, i així ell pot tenir una idea de com va l'esglèsia universal”.

“Vaig parlar quasi exclusivament de Menorca, i vaig entregar-li un exemplar de la carta encíclica del Bisbe Sever, en la qual hi posà molt

d'interès. Es una edició molt bellament enquadernada que li agradà”.

—“I vam continuar parlant: de les vocacions, dels religiosos, dels misioners, de la joventut... Vam parlar en castellà, ni en llatí ni en italià. L'entèn prou bé i el parla bé el castellà. Al final, naturalment, em va donar una benedicció per a tota l'illa de Menorca”.

—Quina és la seva impressió humana del Papa?

—Vaig tenir oportunitat de veure el Papa ara farà dos anys, en una audiència a la Plaça de Sant Pere. Ens invità després a tots els Bisbes a donar, amb ell, la benedicció a tota la gent i ens va rebre un moment. Llavors semblava més jove. Ara, en aquesta visita l'he trobat més envellit potser, més preocupat, amb més coses al cap. Acabava d'arribar d'Anglaterra i de Buenos Aires, amb els problemes de les illes Malvines. Ara està preparant un viatge a Polònia, i també hi ha els problemes interns del Vaticà. Tot açò fa que se'l vegi un poc preocupat. Alegre i cordial, sí. Ell és polac, i no té el nostre caràcter mediterrani, que som més oberts. Definiria el seu posat com d'una íntima cordialitat. No sé si l'he vist més envellit, però sí més preocupat.

—Què ha succeït amb aquesta notícia entorn a l'administració del sagrament de la penitència a la diòcesi de Menorca?

—Per fer aquesta visita “ad limina”, i per tal que la Santa Seu i el Papa estiguin més assabentats de les nostres coses, feim el que en deim una relació quinquenal i llavors enviam, abans d'efectuar la visita “ad limina” tot un escrit a la Santa Seu de com es troba la nostra diòcesi. Quan la reben, ens solen contestar. Ens diuen, aquesta vegada, moltes coses, no únicament que cal promoure més el sagrament de la penitència, i no com una cosa especial de Menorca, sinò amb caràcter general. En aquesta relació vam parlar de la joventut, de la catequesi, etc. Posteriorment vaig tenir oportunitat d'informar a tots els capellans de la diòcesi del contingut de la contestació en el transcurs de la reunió que vam celebrar al Toro, precisament el dia de la Mare de Déu. Una carta que parla de moltes altres coses: ens alaben la gran tasca de catequesi dels joves, la preocupació pels misioners. Hi ha fills de Menorca per tot arreu del món. I és clar, no es podia deixar de banda el sagrament de la penitència, més quan a final d'enguany hi haurà una preparació per l'any qui vé, quan es celebrarà un Sínode de Bisbes sobre aquesta qüestió precisament. Però no és una cosa especial per a nosaltres, sinò amb caràcter general.

—Es parlà en algun moment de crear una Conferència Episcopal de les Illes?

—No en vam parlar. Aquesta és una qüestió que no ha de començar a Roma, sinò aquí, a Espanya. Hi ha a la Conferència Episcopal una comissió que s'encarrega dels límits de les diòcesis i de les Províncies eclesiàstiques. Un dels temes és el de formar una Província de Les Illes. Açò

s'ha d'estudiar, s'ha de consultar i analitzar. Quan la Conferència Episcopal Espanyola consideri que el tema està suficientment estudiat i està prou madur, s'envia a Roma, que determina i falla.

—El Papa està il·lusionat pel seu pròxim viatge a Espanya?

—El vaig veure molt entusiasmada i molt content. En el dinar al que ens va convidar després als set bisbes de la Conferència de València vam mantenir una xerrada molt amena i dilatada. El Papa ens feu moltes preguntes sobre Espanya i la seva situació, per tenir un coneixement més pròxim. Realment, té ganes de venir.

—En darrer terme, el Bisbe don Antoni Deig, ens digué:

—Vam anar a visitar també les quatre Basíliques —Sant Pere del Vaticà, Sant Joan de Letrán, Santa Maria la Major, i Sant Pau Extramurs—. Amb el senyor Pastor, que m'acompanyà, vaig pregar per la meua diòcesi. També vam visitar les diverses Congregacions i la Secretaria d'Estat".

D'una Editorial de Madrid van preguntar-me i vaig respondre:

1.— ¿Cuáles fueron los tres temas principales que abordó el Papa, sea en su discurso al grupo de Obispos, sea en su audiencia privada al Sr. Obispo?

—Los tres principales temas que el Papa abordó en el discurso que nos hizo al grupo de Obispos de la Provincia eclesiástica de Valencia fueron:

—El fenómeno del turismo y la movilidad humana:

—El de la atención religiosa en los santuarios de nuestras diócesis;

y —El de la incorporación mayor de los seglares a las actividades de apostolado, sin descuidar la labor de la pastoral vocacional.

2.— ¿Por qué escogió el Papa esos temas, a juicio del Sr. Obispo?

—Tratándose de diócesis, eminentemente turísticas, era muy natural que el Papa tocara este tema y lo ilustrara con sus enseñanzas. Respecto a la atención religiosa en los santuarios, me ha venido muy bien para mi diócesis. En ella se encuentra el Santuario de El Toro, muy visitado en verano por los turistas y también durante el año por mis diocesanos. A los pies de la Virgen de El Toro tenemos una Casa de Ejercicios y lugar para encuentros y cursillos. El tema de las vocaciones sacerdotales responde también, como el de los seglares, a una de las principales preocupaciones del Papa y de nosotros los Obispos.

3a.— ¿Responden a la problemática de su diócesis?

—Totalmente. La isla de Menorca, aunque en menor escala que sus hermanas de Baleares, acoge todos los años y especialmente en verano un ingente número de turistas españoles y extranjeros. Y notamos verdaderamente en la práctica todos los síntomas y todas las anotaciones que el Papa hace en su discurso.

En la audiencia particular que tuve con el Santo Padre le informé de la situación de mi diócesis. Mostró especial interés por las familias, por las vocaciones sacerdotales y religiosas y también por el aspecto misionero de la diócesis y los misioneros menorquines que hoy día tenemos en diversas partes del mundo.

Finalment, vull agrair a tants i tants de diocesans meus les seves oracions pel fruit d'aquesta meva primera Visita ad Límina. I d'una manera especial al Sr. Josep Ma. Pastor, qui va acompanyar-me a Roma, pel seu bon servei durant el viatge i l'estada allí.

Pens, estimats germans, en començar el nou curs, fer-vos qualque catequesi sobre el discurs i les orientacions que el Papa va assenyalar-nos en aquesta Visita. Per tal que en traguem profit per la feina que entre tots hem d'anar fent, dins de la programació que anam duent a la pràctica.

Amb la meva benedicció per a tots,

Antoni, bisbe

DOCUMENTS DEL BISBE

30.— HOMILIA PEL DIA DEL CORPUS

(10 de juny de 1982)

Germans estimats,

La solemnitat de la festa del Corpus ve a tancar, sinó litúrgicament, si, de fet, les grans celebracions del cicle quaresmal i pasqual de cada any. I dic açò, perquè Corpus és una festa sobrevinguda a la nostra litúrgia. Però una festa que certament ha penetrat l'ànima popular del nostre poble. Una festa totalment arrelada que no podem deixar perdre en tota la solemnització tradicional exterior que ha de fer realçar la importància essencial d'aquesta veritat cristiana que és el sagrament del Cos i de la Sang de Jesucrist.

L'Eucaristia que celebrem és el sacrifici de Jesús. Sacrifici fet amb la Sang de la Nova Aliança. Si vos n'heu entemut, avui totes les lectures d'aquesta eucaristia ens parlen de la sang. Una sang que, com a ritu en el Vell Testament, o com a lligam vital i definitiu en el Nou, és el signe i la realització de l'aliança entre Déu i els homes.

La primera lectura, que hem fet, relata l'aliança de Moisès i el seu

poble amb Jahvé. La sang dóna testimoni que aquesta aliança és una relació de vida, perquè estableix una comunitat vital entre els qui l'han contreta. Déu serà el seu Déu i el poble d'Israel serà el poble que Déu protegirà. Moisès espargeix el poble amb la sang d'aquells animals sacrificats, dient: "Aquesta és la sang de l'aliança que el Senyor fa amb vosaltres, d'acord amb les paraules escrites aquí".

La carta als hebreus de la segona lectura és indicadora de la Nova Aliança definitiva entre Déu i el nou Poble d'Israel que és l'Església. Ja no és la sang d'animals la que s'ofereix, sinó que Crist s'ha ofert ell mateix com a víctima i la seva sang és la que ens purificarà de les obres que duen a la mort.

L'evangeli d'avui que ens ha estat llegit és el record i la memòria del darrer Sopar de Jesús. Aquest sopar és una profecia que es complirà a la creu. Jesús presenta aquí la seva mort de la mateixa manera que els profetes presentaven el que havia de succeir en fets venidors. Jesús que és la mateixa Paraula de Déu, que fa el que diu, realitza en veritat les coses que anuncia. Quan presenta el calze de la seva Sang perquè tothom en begui, ja dóna la vida per endavant i al mateix temps indica una nova Aliança que es realitzarà al Calvari amb el vessament de la seva Sang. Per açò, les nostres Eucaristies són continuadores d'aquell darrer Sopar i ens fan combregar amb el misteri total de Jesucrist, mort i ressuscitat per nosaltres, fins que torni.

Llavors, Jesús estableix amb els homes una solidaritat que arriba fins a les arrels del seu ésser. Una solidaritat segellada amb la seva sang i que incita a eixamplar contínuament els vincles amb tots els altres, encara que els hagi de costar la vida. L'Eucaristia que l'Església contempla i fa en aquesta gran diada del Corpus, com el sagrament per excel·lència, el santíssim sagrament, és en el cor de la comunitat cristiana el memorial, el record vivent d'aquella donació total que Crist va fer d'ell mateix. El clam que surt d'aquesta sang vessada és una crida, no de venjança, sinó una crida al perdó, una crida a la unitat, una crida a la vida, un gran desig de convivència i de germanor entre tota la humanitat.

Idò, avui celebrem en aquesta festa del Corpus la doble presència de Jesucrist entre nosaltres. La seva presència real en el Cos i la Sang, baix les espècies consagrades del pa i del vi, el gran sagrament de la unitat, de la pietat i de la caritat. I també la seva presència, segellada amb la Sang de la Nova Aliança, del seu Cos místic, que és l'Església, que som tots nosaltres poble de Déu.

Per açò la festa de Corpus ha d'ésser la festa de la convivència i de la caritat, que ens doni força per realitzar-les cada dia de l'any. En l'Eucaristia compartim el mateix pa i el mateix vi, Cos i Sang de Crist. Som comensals d'una única taula, d'un únic banquet, que no pot entendre's sense una comunió i una convivència amb Jesús i amb els germans. Idò si esteim units i junts en aquesta taula de la seva presència real, perquè

no ho esteim en la taula de la seva presència mística, la taula de la nostra fraternitat amb tothom?

Els qui sentim a Déu com a Pare i hem experimentat el seu amor gratuït, perdonador i desbordant en fineses i gràcies hem de tenir aquesta força capaç de transformar la solidaritat de tots en germanor i amor de tots, movent així la vida i posant-la en acció. Els cristians hem de recuperar definitivament el dinamisme de la caritat. La caritat ben entesa demana un model de vida fraternal, capaç de solidaritzar-se amb els altres en els bens i en les seves necessitats, disponible per compartir l'abundància i la manca de coses, l'alegria i les penes.

L'Eucaristia que celebrem els cristians renova, actualitza i viu la nova Aliança de la Sang de Crist. Al mateix temps que celebrem aquest sacrifici de Jesús, renovam també l'aliança nova i eterna que ens compromet una vegada més a ésser feals no solament a la seva doctrina, sinó també a la seva persona, per què continuï Ell sent el nostre Déu i nosaltres el seu poble.

Hem escoltat, germans estimats, la resposta que el poble d'Israel va fer a Moisès, quan l'aliança del Sinaí. Li digueren: "Farem tot el que diu el Senyor, l'obeïrem en tot". Que sigui també la súplica i el compromís de tots nosaltres: Farem tot el que diu el Senyor. Si va venir a donar-nos la seva pau, pregarem i ens comprometerem a la pau. Més avui que tenim el món ple de guerres i per causes ben migrades i mesquines. Si ell va venir a dur-nos el regne de Déu i la seva justícia, pregarem i ens comprometerem a compartir les coses els uns amb els altres, llevant de la nostra vida tants d'odis i d'enveges, tantes d'intencions i de projectes que no caminen per les sendes de la veritat i de la caritat i la justícia.

Si va venir a dur-nos el seu amor, manifestat excel·lentment en aquest sagrament de l'Eucaristia, estimarem i ens comprometerem a omplir el nostre món del missatge del seu amor immens.

Germans, que l'aliment d'aquest Cos i Sang que ens purifica i ens dóna la força necessària, per fer el seguiment de Jesús cap al Pare, amb l'efusió del seu Esperit, ens sigui sempre el signe i la realització en nosaltres de la nova Aliança, amb la qual restam units al nostre Déu i Pare del cel.

Continuarem ara la nostra Eucaristia. Després, amb Ella, sortirem pels nostres carrers i places en homenatge a Jesús sagramentat. Demanem-li que ens concedesqui de fer sempre, en tots els moments de la nostra vida, el que ell ens ha dit i manat.

31.— SALUTACIÓ PER LES FESTES DE SANT JOAN 1982

Bones Festes!

La meva situació per aquestes festes de Sant Joan 1982 és molt simple i curta. S'inclou en aquestes dues paraules: Bones festes! Dues

paraules, però, que diuen molt. Perquè quan la felicitació surt del cor i es diu amb tot amor i sinceritat, llavors les paraules sobren.

Així vull que sigui la meua salutació a tots els ciutadellencs, a tots els menorquins i a tots els qui visitaran Ciutadella durant aquests dies per celebrar aquestes festes.

Quan anirem a Sant Joan de Missa el dissabte de la festa per fer la pregària del capvespre, ens adonarem de les reformes i de la neteja que hi han fet uns quants capellans, ajudats per qualque seglar. No hi han mancat tampoc donatius de molts de ciutadellencs per dur a terme aquestà obra. Veurem Sant Joan de Missa més polit i arranjat.

Voldria que aquest arranjamet fos el símbol i el signe del que hem de fer nosaltres, en particular, cada un, i com a poble —comunitat ciutadana i també comunitat cristiana—: un arranjamet de tantes coses que no van a l'hora; un impuls per fer, com ho demostram en les festes de Sant Joan, una ciutat més unida en la concòrdia i la convivència de tots.

Idò, BONES FESTES! Ciutadella, juny de 1982

32.— ESGLÉSIA 82, A LES PORTES DEL SEU TERCER MIL·LENARI

El títol sembla que vulgui dir: quines perspectives té el futur de l'Església? Quins horitzons se li obren o... se li tanquen?

Com en tota la seva història, l'església catòlica, ara i aquí, té plantejats problemes molt profunds. Me pens que tots ne som ben conscients. I molts ne són eminentment conscients, quan ja parlen del post-cristianisme i d'una església a la deriva.

Estic d'acord amb la cita que ara faig: "El pensament de l'església s'ha desenrotllat sempre per crisis, de manera que es pot comprovar que, quan no hi ha crisi, no hi ha tampoc desenvolupament ni progrés". (Claude Tresmontant, en el seu llibre "La crisi modernista"). I encara hi afegiria més; no solament el pensament de l'església, sinó sobretot la seva vida. I açò perquè l'església, obertament o celadament, sempre està en crisi.

La pregunta, idò, a aquesta constatació és ben òbvia: I quines, crisis, quins problemes ha d'afrontar avui l'església de cara al seu immediat futur, cap a aquest tercer mil·lenari de la seva existència?

La credibilitat de l'església.

M'he de concretar a insinuar-ne uns pocs, dintre de l'amalgama que hi ha. Donaria importància a un primer tema: la credibilitat de l'església. Dóna la impressió que, pel món modern, l'església no és creïble. Ha perdut el seu rol. Ho sembla. Els nous corrents de les filosofies d'avantguarda estan molt enfora del fet religiós i, doncs, de l'església. Avui el

nostre món valora més lo "útil", lo "mesurable" i "palpable", sense massa o sense cap preocupació per un més enllà, al qual l'església, pel missatge que ha rebut, dedica els seus esforços.

Per la seva part, l'església també necessita adaptar-se als nous valors si vol conservar el significat que ella ha de tenir per l'home d'aquest fi de segle. Problema, idò, d'identitat de l'església que, conservant els seus valors i tradicions, no pot tancar-se a unes realitats humanes que tenen —i l'església ho ha de reconèixer— una autonomia pròpia. És molt perillós que l'església prengui partit en assumptes que de si són opinables i discutibles. L'església no es pot convertir, ni ha d'ésser, i ha de fer els possibles per deixar d'ésser un clericalisme, un poder extrapolat, ni que sigui "fàctic", com diuen ara. L'església ha d'ésser servidora de la humanitat amb l'únic poder espiritual que li ha donat el seu Mestre. Però, naturalment, açò no ha de dur a una privatització de l'església. Ella pot exigir i ha d'exigir un lloc, una llibertat per predicar la Paraula de Déu, utilitzant els mitjans que li siguin necessaris. Tasca, com es pot veure, difícil i complicada.

L'Eurocatolicisme.

Un altre punt a insinuar és el de les acaballes de la preponderància i primacia que fins ara ha tingut el que, emprant terminologia moderna, en podríem dir l'eurocatolicisme. L'església s'ha adonat ja del seu "occidentalisme" de temps passats. Avui parlem molt de la inculturació i valoram tota la importància i la força que van aconseguir les esglésies joves de l'Àfrica, i l'impuls i el desenvolupament que van agafant les ja velles esglésies de l'Amèrica del Sud, sobretot amb l'erupció del fenomen de la teologia de l'alliberament. Quins tipus teològics d'església han de marcar la nova marxa de l'església universal és també un replanteig i una reflexió a fer, que, dintre de la necessària unitat, urgeix a considerar una societat que ve promoguda per les diferents cultures de la humanitat. Aquí hi va bé un incís sobre la cultura menorquina i la nostra església local, de què ja he parlat altres vegades.

La involució.

He de parlar de la involució? Pens que l'església hauria de viure, duent a la pràctica aquella expressió bíblica que més d'una vegada Jesús va dir als seus apòstols: "No tingueu por!". La veritat no ha de fer mai por. La veritat, més que defensar-la, l'hem d'acceptar i fer progressar. L'església no pot fer una dicotomia entre lo creat i lo salvat. Aquí vindria recordar els plantejaments del Concili Vaticà II, en la seva constitució sobre l'església i el món actual, la "Gaudium et Spes". Són el camí per resoldre aquest problema, que ja ens ve de temps. Afavorir una

comunió de tots en la recerca de la veritat, que és l'única que pot fer-nos lliures, serà sempre una feina a realitzar per resoldre, com diu el Concili, "les múltiples antinòmies existents" (G.et.Sp., 56).

La joventut.

Una insinuació final al problema de la joventut. Si totes les èpoques han tingut i viscut el seu problema generacional, tots esteim d'acord que la nostra el viu molt més profund i canviant. Ens neixerà una generació sense fe? Jo no ho crec. El que potser ens falta, i no voldria que en els anys vinents faltàs, és l'esforç, el mètode, en una paraula, el desllorigador capaç d'engrescar la nostra joventut i donar-li a conèixer la vitalitat que comporten els ideals, diria, la utopia del seguiment de Jesús. I açò l'església ho ha de dir obertament, sense disminucions ni concessions oportunistes. El seguiment de Crist és principalment l'amor als germans, o millor dit, centrar aquest amor com a nucli essencial i transcendent. I, per tant, també la destrucció de tot el que sigui injustícia, odi i mal. I açò, n'estic convençut, entusiasma els joves.

Sé que totes aquestes insinuacions que vos acab de fer d'aquests problemes i de qualque altre que podria haver expressat, preocupen a molts de feels de la nostra illa. També em preocupen a mi. Convé que l'església, tots els qui la formam, no perdem mai l'esperança i feim cas de la paraula del Senyor: "No tingueu por!". "Jo he vençut el món", que vol dir, el mal.

Antoni, bisbe de Menorca

(Publicat a "Anuario de Menorca 82")

33.— EXHORTACIÓ PASTORAL

La visita del Papa a Espanya.

Germans estimats,

Si Déu vol, a mitjan mes d'octubre el Papa Joan Pau II vindrà a visitar Espanya. Serà el seu un viatge d'uns vuit dies i anirà a diverses capitals de la península. Aprofitant l'ocasió de l'acabament de l'any centenari de Sta. Teresa de Jesús, el Papa vindrà en visita apostòlica i pastoral, a fer-se més a prop, a atracar-se a la nostra església i a tots nosaltres qui la formam.

Tot i essent els menorquins qui geogràficament estam més a devora del Vaticà, no el podrem veure aquí a la nostra illa. Però crec que açò ha de donar-nos més ànim per sintonitzar amb tot el que és i significa aquesta seva visita a la nostra terra.

Ja sabeu que fa poca estona vaig anar a Roma a fer visita al Papa. En els moments més íntims que vàrem estar amb ell tots els bisbes de la

nostra província eclesiàstica, el Papa va demostrar-nos el desig amb què esperava venir a visitar-nos. Ens ho va recordar, fins i tot, en les paraules que va dirigir-nos en comú: "Aquesta trobada amb vosaltres", ens deia, "no la veig com el punt final d'uns contactes amb els bisbes de l'Església a Espanya, de la qual cosa en guard records molt agradables. És més tost el preludi del desitjat trobament que, si Déu vol, esper tenir amb l'estimat poble espanyol durant la meua ja propera visita a la vostra Pàtria".

Me pens que nosaltres també hauríem d'estar desitjosos i esperançats d'aquesta seva visita. La Conferència episcopal espanyola l'ha volgut caracteritzar amb aquestes paraules: "El Papa, testimoni d'esperança", una esperança posada en Déu, qui "és l'esperança de tots els continents i de les illes llunyanes", tal com diu el salm 64. S'ha volgut subretjar expressament que la visita del Papa és una visita pastoral, una visita que el Papa, com a Cap visible de tota l'Església, ha volgut venir a fer, precisament com a açò que és, sense cap altra intenció.

Els menorquins qui voldrem veure el Papa ens haurem de traslladar a la península. Barcelona, on estarà el Papa el diumenge dia 17 d'octubre, és el lloc que tindrem més a mà per poder-ho fer. Particularment, poden ser molts els qui s'hi traslladin. I la immensa majoria s'haurà de quedar i veure'l per televisió.

De fet, aquest viatge del Papa a Espanya és un esdeveniment important, extraordinari. Pel que és i pel que ha de significar per a la nostra Església, en els moments actuals que viu. No es tracta, ni és aquest l'intent del Papa ni de la Conferència episcopal, d'un viatge triomfalista i apoteòsic. Les apariències que ne poden donar els mitjans de locomoció, les despeses a realitzar, el trasvassament i l'assistència de multituds als actes programats queden en açò, en simples apariències, vistes les circumstàncies actuals de la seguretat a aconseguir i del trastorn de la vida que comporta aquesta casta de realitats.

Tampoc no ha d'ésser un viatge i una estada, jo diria, d'etiqueta i de quedar bé amb una societat majoritàriamente catòlica, com si fos una gran festa on el Papa és el nombre principal y res més. Ni fins i tot no ha d'ésser una espècie d'acte proselitista, per mitjà del qual i amb ocasió del qual es cerqui una propaganda o una imposició de certes ideologies.

El Papa, certament, és un home de multituds. Les atrau i se les fa serenament seves, sense aquell histerisme col·lectiu que provoquen altres personatges. L'experiència ho demostra. Jesús també captivava les multituds. I amb la paraula, sembrada al vol, dita persuasivament a dins la consciència dels qui l'escolten o rebuda en torn d'una taula de treball o des del mig d'una gran plaça, el Papa no fa altra cosa que complir el missatge del Senyor: "Anau, predicau a tota criatura".

En un polític document dels bisbes d'Espanya, publicat en aquest mateix Butlletí el mes d'abril, pàgina 113 i ss., i que, segur, haureu po-

gut llegir en altres revistes i periòdics, trobareu molta de doctrina i d'explicació sobre la persona del Papa Joan Pau II i de la seva missió apostòlica al davant de l'Església de Jesucrist. Dit ja tot allò, ara vull acabar aquest meu escrit exhortant-vos:

— a pregar pel Papa i pel fruit eclesial de la seva visita a Espanya. Feis-ho en particular, a ca vostra i també en els actes comunitaris. Deman als meus sacerdots que ho facin en les pregàries dels feels de l'Eucaristia i també, els dies que es pugui, celebrant la missa pro Papa que hi ha al nostre Missal.

— a fer, tant en les nostres catequesis parroquials com a les classes de religió dels Centres d'ensenyança qualche sessió sobre la missió del Papa en l'Església, i facilitar un profund coneixement de la persona i del missatge de Joan Pau II.

— i que els sacerdots facin en les homilies la predicació necessària perquè tot açò arribi als nostres feels per a la seva educació en la fe.

Que el Senyor faci que aquesta visita sigui de profit per a tots els qui formam l'Església a Espanya i ens doni nou impuls per viure la nostra fe com a poble que sent l'alegria de la vocació cristiana.

Amb la meva benedicció.

Antoni, bisbe
ciudadella, 10 d'agost del 1982

SES CATEQUESIS DEL BISBE

34.— La Visita "ad Limina"

(Vegeu la secció "La Visita ad Limina del Sr. Bisbe", pàg. núm. 202)

35.— Tornant de Roma

(Vegeu la secció "La Visita ad Limina del Sr. Bisbe", pàg. núm. 214)

DE SECRETARIA GENERAL

MINISTERI D'ACÒLIT

El Sr. Bisbe ha admès al ministeri d'Acòlit el seminarista Antoni Fullana Marquès. La cerimònia va tenir lloc el dia 11 de Juliol a l'església de Santa Clara, dintre de l'Eucaristia de les 8 del capvespre.

ADMINISTRACIÓ DEL SAGRAMENT DE LA CONFIRMACIÓ

Durant aquest curs passat, el Sr. Bisbe ha administrat el sagrament de la Confirmació segons detallam aquí:

<u>Parròquies</u>	<u>Confirmats</u>
Ciutadella	
Catedral	31
Sant Francesc	32
Sant Antoni Ma. Claret	—
Sant Rafel	38
Sant Esteve	43
Salessians, Ma. Auxiliadora	34
Maó:	
Santa Maria	41
Sant Francesc	—
La Concepció	39
Sant Antoni	3
Alaior	71
Sant Lluís	15
Es Castell	5
Es Mercadal	18
Ferrerries	49
Fornells	40
Sant Climent	26
Total confirmats	485

CONSELL DEL PRESBITERI

FULL INFORMATIU DEL MES DE JUNY

Dia 16 de juny de 1982, a les 10,30 del matí, al Seminari Diocesà, es reuní el Consell de Presbiteri amb l'assistència de tots els seus membres.

Començà la sessió amb la recitació de l'Hora Menor i la lectura de l'Acta de la sessió anterior que es aprovada.

Tot seguit es fa present als membres del Consell que el "coordinador-moderador-animador" (vegi's Acta Gener 1982) esgota el període pel qual se l'havia proposat. Essent el Secretari un dels membres lligats a aquesta funció i davant la petició de que continuin, aquest exposa la sobre càrrega que açò li suposa i el Consell veu com a possible que el Secretari, modificant els estatuts, podria ser una persona elegida o designada per a exercir aquesta funció dins del Consell de Presbiteri. Fins i tot el Secretari podria ser elegit o nomenat per períodes de 5 anys mentre que els membres del Consell ho són per 3 anys.

Vista aquesta possibilitat, el Consell, (més quan açò suposaria una modificació dels estatuts), creu convenient que els representants dels arxiprestats facin un sondeix i aportin el parer de cada arxiprestat; mentre que el "coordinador-moderador-animador" continuarà exercint la seva funció fins a final del proper curs.

Resum de les aportacions arxiprestals

1.- Hi ha d'haver o no Comissions i perquè.

Els tres arxiprestats coincideixen en que sí perquè l'organització és imprescindible per a la pastoral de conjunt i la bona marxa de l'Església (Alaior), i perquè necessitam que algú coordini i orienti els diversos camps pastorals. (Maó)

2.- Quines comissions o organismes hi hauria d'haver. Assenyalar-ne prioritats.

Maó assenyala com a prioritària la pastoral matrimonial i la dels joves i fa una doble proposta:

a) Evangelització: Caritas, món obrer, migracions, joves, malalts família, escoltisme, i tot el que surt del camp estret de la comunitat cristiana: feines cap a fora.

Catequesi: educació de la fe, escola de teologia, escoles de l'Església.

Litúrgia: sacraments, pregària, missa dominical...

b) Les comissions s'agrupen i se subdivideixen en secretariats:

1. Família-matrimoni, món obrer, apostolat rural.
2. Secretariat Joves Cristians, escoltisme, vocacions...
3. Clergat, Confer, seminari, vocacions...
4. Ensenyança i catequesi, mestres cristians, catequistes...
5. Fraternitat de Malalts i Minusvàlids.
6. Pastoral Sanitària, Caritas, migracions...
7. Ecumenisme.
8. Litúrgia.
9. Mitjans de comunicació social, full dominical.
10. Missions.
11. Economia, consell diocesà d'administració, amics del Toro, fundacions.

Alaïor, posant-ho ja per ordre de prioritats fa la següent proposta:

Delegacions prioritàries amb les seves comissions (fan una distinció entre delegacions i comissions):

1. Delegació d'Evangelització.
 - 1.1 Comissió del món obrer.
 - 1.2 Comissió del món rural.
 - 1.3 Comissió d'Ensenyança.
 - 1.4 Comissió Caritas (aspecte social, migracions).
 - 1.5 Comissió Mitjans Comunicació Social.
 - 1.5.1 Full dominical.
 - 1.5.2 Premsa.
 - 1.5.3 Ràdio.
 - 1.6 Comissió Escoltisme i esplai.
2. Delegació de Litúrgia.
3. Delegació de Catequesi.
 - 3.1 Comissió catequesi infantil.
 - 3.2 Comissió catequesi adolescents.
 - 3.3 Comissió catequesi joves.
 - 3.4 Comissió catequesi familiar (grups matrimonis).
 - 3.5 Comissió catequesi adults.
4. Delegació de vocacions.
5. Delegació Religioses.
6. Delegació Administrativa.

Ciutadella, sense parlar de prioritats, proposa:

1. Clergat i Religiosos/ses que treballarien junts en "vocacions".
 2. Apostolat Seglar: enclouria família, CPM, Acció Catòlica, Joves, escoltisme, apostolat rural, malalts i minusvàlids, Opus Dei, Cristians pel socialisme, Casa de l'Església (OAR), Societats piadoses, ecumenisme.
 3. Afers econòmics i administració: consell d'administració, fundacions pies, beques, patrimoni documental i artístic.
 4. Acció Social: Caritas, St.Vicenç de Paul, Migracions, Pastoral Sanitària.
 5. Catequesi-Liturgia-Ensenyança.
 6. Mitjans de Comunicació Social, Full dominical...
 7. Missions, Domund, clergat, indígena, Santa Infancia, Hispanoamèrica.
3. Com i quin hauria de ser el seu funcionament.

Maó: Les Comissions han de respondre a les necessitats reals (sic també Ciutadella) i s'ha d'evitar de caure en la burocràcia; que els qui les formin no siguin sempre els mateixos; que no siguin compartiments separats; que coordinin i assessorin; que s'agrupin i es subdividesquin en secretariats; que gunes funcionina l'estil dels moviments especialitzats; que dins cada comissió hi hagi capellans, religiosos/ses i seglars.

Alaior: además d'una aportació ben interessant sobre les funcions de les tres primeres delegacions que proposen, aporten que és necessària la renovació del personal d'algunes delegacions i comissions, que més que el nombre de persones s'ha de mirar la competència i qualitat, que s'ha d'ajudar a les persones assignades a posar-se al dia.

Ciutadella: Cada delegació ha de comptar amb un delegat o responsable i si hi ha comissions que s'interfereixen en els seus camps, que hi hagi membres d'una que siguin vocals de l'altra.

Fora de l'ordre del dia, de les aportacions de Maó, surten aquestes propostes que afectarien més al Consell Diocesà de Pastoral.

— "El conjunt de totes les comissions seria el plè del Consell D. de Pastoral".

— “Un o dos membres de cada comissió formen el plè del Consell D. de Pastoral”.

— “Que totes les funcions de les comissions les assumesqui el Consell D. de Pastoral i el de Presbiteri”.

Seguint l'ordre del dia proposat als membres del Consell aquest creu convenient que la nostra Església Diocesana, tenint en compte el Concili Vaticà II, l'Estudi Socio-Religiós de Menorca (ISPA), els documents del Consell Diocesà de Pastoral i els Documents del Sr. Bisbe, faci una opció per a l'Evangelització; i per tal que el Sr. Bisbe es trobi més deslligat i lliure a l'hora de reestructurar la vida de la nostra Església en funció d'una opció prioritàriament evangelitzadora, el Consell, recollint el que es diu a les aportacions arxiprestals, proposa que els actuals membres de les Comissions i Delegacions Diocesanes posin voluntariament, els seus càrrecs a disposició del Sr. Bisbe, alhora que els prega que continuïn exercint les seves funcions amb tant o més zel, si cal, en espera de ser renovats o confirmats en els seus càrrecs.

Mentrestant, recollint també les aportacions arxiprestals, un membre del Consell prepararà per a la propera reunió un organigrama de les Comissions Diocesanes en funció d'una opció prioritària per a l'Evangelització.

Informació del Sr. Bisbe:

— Dia 26 de Juny va a Roma a la “Visita ad límina”.

— La setmana de St. Joan la Conferència Episcopal Espanyola es reuneix per a preparar la Visita Pastoral del Papa a Espanya.

— La festa de Sant Pere no és de precepte tot i que es recomana als fidels la participació en l'Eucaristia i als pastors que la facilitin.

— Del 12 al 17 de Juliol hi haurà a El Toro la tanda d'Exercicis Espirituals per a capellans i el Sr. Bisbe recomana a tota la clerecia que hi participi.

Acaba la sessió convocant tots els membres per a la propera que serà, s.D.v., el dia 29 de Setembre, a les 10,30, al Seminari Diocesà, amb el següent ordre del dia:

1) Quines activitats pastorals s'haurien d'enmarcar dins les comissions o delegacions?

2) En concret, quina organització pastoral hauria de tenir la diòcesi?

3) Hi ha d'haver una o dues comissions prioritàries?

Sebastià Seguí, secretari.

Ciutadella, 16 de Juny de 1982.

INFORMACIÓ DIOCESANA

ACTIVITATS DEL SR. BISBE

Mes de juny

- 1-4.— Continua la peregrinació diocesana a Santiago, Avila, etc.
- 5.— Al matí, rep visites. Al capvespre, administra el sagrament de la confirmació en la parròquia de Sant Lluís.
- 6.— A les 11, administra la confirmació en la parròquia de Ferreries, i després, a les 12,30 ho fa a Alaïor i al capvespre, a les 8, a Sant Climent.
- 7.— Rep visites.
- 8.— Rep visites. Al capvespre, visita les obres que es fan a l'ermita de Sant Joan de Missa.
- 9.— Al capvespre, visita un malalt i després administra el sagrament de la confirmació a l'església de Maria Auxiliadora, de Ciutadella, grups dels PP. Salesians.
- 10.— Al matí, administra el sagrament de la confirmació en la parròquia de Sant Esteve, de Ciutadella. Al capvespre, presideix la concelebració eucarística y processó del dia de Corpus, a la Catedral.
- 11.— Rep visites.
- 12.— Al matí rep visites. Al capvespre, visita un malalt a la Residència de Maó i després administra la confirmació, en la parròquia de la Concepció de Maó. A les 8, administra la confirmació en la parròquia de Sta. Maria, de Maó.
- 13.— Celebra la festa del seu patró Sant Antoni de Pàdua.
- 14.— Rep visites.
- 16.— Presideix el Consell del Presbiteri, d'aquest mes, al Seminari. Al capvespre, rep visites.
- 18.— Rep visites. Al capvespre, celebra l'Eucaristia a la Catedral, per la festa del sagrat Cor. A les 10 de la nit, assisteix a la funció santjoanenca de FOC I FUM, al teatre dels PP. Salesians, de Ciutadella.
- 19.— Rep visites. Al capvespre, administra la confirmació a la parròquia de St. Antoni, de Maó, sopant després amb un grup de catequistes.
- 20.— Diumenge d'es be. A les 11 del matí, administra la confirmació en la parròquia de Sant Francesc de Maó. Dina amb un grup de capellans i seglars de Maó. A darrera hora, parteix cap a Madrid.
- 21-23.— Es a Madrid, assistint a l'Assemblea General de la Conferència Episcopal Espanyola.

23-24.— Participa en les festes de Sant Joan, a Sant Joan de Missa i a la missa dels caixers a la Catedral.

25.— Al matí, parteix cap a Roma per a practicar la Visita "ad Límina".

26-30.— Es a Roma, per la Visita ad Límina.

Mes de juliol

5.— Retorna a la diòcesi, de la seva anada a la Visita ad Límina.

6.— Rep visites.

7.— Rep visites. Al capvespre, visita una malalta.

8.— Rep visites.

9.— Participa en la celebració del dia commemoratiu de "Sa desgràcia", assistint als actes a l'Ajuntament i concelebrant l'Eucaristia a la Catedral Basílica.

10.— Es a la parròquia de Es Migjorn Gran, per la festa de Sant Cristòfol. Concelebra l'eucaristia, predica l'homilia i al capvespre, presideix la processó i beneeix els cotxes.

11.— Al matí, administra la confirmació en la parròquia de Es Castell. A les 11 visita l'illa del Llatzaret i hi celebra l'Eucaristia... Després dina a Punta Prima amb un grup de catequistes de Maó. A les 8 del capvespre, a la capella de los Monges clarisses, de Ciutadella, confereix l'acolitat al seminarista Antoni Fullana.

12.— Rep visites. Al capvespre és a El Toro, on saluda el bisbe de Màlaga, Mons. Buxarrais, que dóna una tanda d'exercicis als capellans de la diòcesi. A darrera hora, assisteix al concert als claustres del Seminari.

13.— Celebra una reunió a Alaior, a les 9 del vespre.

15.— Al capvespre, visita la comunitat de religioses francescanes, de Ferreries.

16.— Rep visites. Al capvespre, és a El Toro, on concelebra l'eucaristia amb els capellans que fan exercicis.

17.— Passa el dia amb el Bisbe de Màlaga.

18.— Presideix la processó marítima, de la Mare de Déu del Carme, al port de Ciutadella.

19.— Acomiada els catequistes participants a l'Escola d'estiu que es celebra a Banyoles. Rep els capellans de Tarragona que, a les 9,30 de la nit donen un concert de cant gregorià, al qual assisteix. A migdia ha anat a visitar les monges clarisses, de Ciutadella.

20.— Rep visites. A les 8 del capvespre celebra l'eucaristia a Es Castell, inaugurant la restauració de la capella de l'antic convent de religioses carmelites.

22.— Rep visites. Reunió amb els superiors del Seminari.

24.— Rep visites.

25.— Es a les festes de Es Castell. Concelebra l'eucaristia i predica

l'homilia. Després presència la colcada des del balcó de l'ajuntament i assisteix a la recepció. Dina amb els sacerdots. Al capvespre, és a El Toro on visita les monges que practiquen exercicis i resa les vespres amb elles, dirigint una plàtica.

26.— Rep visites.

28.— Al capvespre, celebra l'eucaristia a St. Francesc de Maó. Després visita dos malalts i té una reunió a les 8 del vespre.

29.— Rep visites. A migdia, visita la comunitat de francescanes del Seminari.

TANDA D'EXERCICIS PER A CAPELLANS

Es va celebrar a la Casa de El Toro la setmana del 12 al 17 del mes de juliol. Hi assistiren uns 23 sacerdots. La va dirigir el bisbe de Màlaga, Mons. Ramón Buxarrais el qual va fer aquestes declaracions al diari "Menorca", que ens semblen profitoses per a transcriure aquí:

D'aquesta manera, un ampli grup de capellans de l'illa s'han trobat aquests dies a El Toro per pregar, "serenar l'esperit i viure la pau". Entre els sacerdots, també hi és el bisbe de Màlaga, convidat pel bisbe de Menorca, monsenyor Antoni Deig. Monsenyor Ramon Buxarrais, és amable en la manera d'estar i fins i tot en la manera de parlar. Mesura les paraules i concreta el contingut de cada frase.

La nostra entrevista es celebra en una de les habitacions de la casa d'exercicis del monestir.

P.— Què ha fet que el Bisbe de Màlaga visiti Menorca?

R.— El bisbe de Menorca, em va convidar a passar uns dies de pregària, d'exercicis espirituals, amb un grup de capellans de l'illa, i jo vaig acceptar.

P.— Quina impressió s'emportarà d'aquesta terra?

R.— Avui, dijous, encara he vist poca cosa de Menorca i la impressió que tenc és a través dels capellans, que m'han agradat molt. He vist que són una gent molt oberta i, sobretot, amb una gran joia de viure. Admiro l'atenció en que escolten les poques coses que jo els hi pugui dir i també la seva manera de celebrar la litúrgia.

P.— Fa temps un grup de joves de Menorca li van enviar una important quantitat de diners per l'atur a Andalusia. Açò també el relacionava amb la gent de l'illa.

R.— Certament. La carta que ens van enviar la vam publicar al diari de Màlaga "El Sur", que té una important tirada. El fet en si és important. però el que és admirable és la significació del gest, que demostra l'interès d'aquests joves pels problemes humans, per les persones que passen moments difícils, en aquest cas per causa de l'atur a Andalusia.

"A ANDALUSIA SI VA A APRENDRE"

P.— Com comprèn la situació andalusa un bisbe català destinat a Màlaga?

R.— Quan hi ha una profunda actitud de servei basada en la fe i en l'amor als altres, es pot estar a qualsevol lloc. Sobretot, l'actitud en que s'hi va ha de ser més d'aprendre que no d'ensenyar. Jo he après molt a Andalusia, principalment pel tarannà de viure de l'andalús. Allà les persones es relacionen més que no a Catalunya, per exemple. Hi ha un assig de comunicació molt profund. Potser n'hauriem d'aprendre. L'andalús és un home d'uns grans valors humans i d'aquesta terra han sortit homes com Falla, Juan Ramón Jiménez, Picasso... Jo donaria el premi nobel de la literatura i de la pau al poble andalús. Potser la pobresa els fa més oberts i més comunicatius.

P.— Fa temps, un dels seus antecessors, monsenyor Herrera, va fer una opció valenta pel canvi social a Andalusia. Encara es fomenta des del bisbat de Màlaga el canvi social?

R.— A Màlaga encara es continua l'obra del cardenal Herrera, sobretot en l'educació, gràcies a les escoles rurals que ell instituï. Per altra banda, ell va intuir la reforma agrària, però va trobar dificultats per part dels terratinents andalusos, a l'hora de posar-la a la pràctica.

Ara l'església està present en el món social a través de sacerdots i militants. Amb el primers, té una presència en el món obrer. També uns capellans han anat creant algunes cooperatives pels pobles i, fins i tot, el bisbat va haver de vendre una finca perquè no s'enfonsessin aquestes cooperatives.

P.— L'Església ha de jugar un paper molt important a Andalusia, ja que a aquesta terra se la coneix per la seva religiositat popular.

R.— El poble andalús té molta identitat com a tal. Sent com a seus uns valors tradicionals i els conserva gelosament. Són exemples el cant i el ball, fins arribar a les expressions religioses externes: santuaris, processons, imatges. Ara bé, admetem que en aquesta religiositat popular hi ha elements que han de ser purificats: la falta de coneixements sobre la fe i el risc de separar la fe de la vida.

"QUE ENS DEIXIN SER ESGLESIA"

P.— Amb aquesta religiositat popular, és fàcil caure en la temptació de pensar que l'església, encara que sigui involuntàriament, pot influir en una decisió política del poble andalús.

R.— En aquestes darreres eleccions autonòmiques, l'església s'ha mantingut molt lliure de tota opció política. Abans de les eleccions vam fer una declaració tots els bisbes d'Andalusia sobre la lliure elecció i sobre el deure dels cristians de prendre una postura cristiana.

De fet, el socialisme apareixia com una esperança pel poble i la gent va creure que aquesta era una opció justa.

Ara, nosaltres demanem que ens deixin ser església, sense cap tipus de privilegis.

VISITA DEL PAPA: TESTIMONI D'UN GRAN CREIENT

P.— Quin significat troba que s'ha de donar al viatge del Papa a Espanya?

R.— La visita del Papa serà el testimoni d'un home que és un gran creient, ple d'esperança, que s'arrisca en moments difícils, com quan ara ha fet els viatges a Anglaterra i a Argentina. Ell forçosament ens pot dir una paraula d'animació i orientació.

La seva manera d'actuar és valenta. Allà on hi ha necessitat ell hi va. Ara vol tornar anar a Polònia, encara que s'hi oposen i també vol viatjar a Amèrica Central.

P.— Així i tot, quan el Papa vingui a Espanya és probable que la nació estigui en temps de campanya electoral. Fa por que alguns partits instrumentalitzin la visita del Papa en benefici propi.

R.— No ha de ser així. La seva paraula és com l'evangeli i ha de servir a uns i a altres. Al missatge del Papa se l'ha d'interpretar d'una manera total i no se'l pot instrumentalitzar.

PEREGRINACIÓ DIOCESANA A SANTIAGO, AVILA, ETC.

Un grup de diocesans, compost per 44 persones, va fer aquest peregrinatge durant els dies que van del 27 de maig al 4 de juny, presidits pel Sr. Bisbe. L'acte principal celebrat a Santiago de Compostela fou l'Eucaristia, presidida per l'arquebisbe d'aquella arxidiòcesi i pel nostre Sr. Bisbe, amb assistència de tots el peregrins. A l'hora de l'ofertori el Sr. Bisbe va llegir aquesta:

Ofrenda al Apòstol

Señor Santiago:

Junto a tu glorioso sepulcro estamos unos peregrinos de la Diócesis de Menorca, tierra española que besa primero el sol antes de extenderse por el solar inmenso de la patria grande.

Como viniste tú del Oriente, en donde apareció entre los hombres el Hijo de Dios, nacido de María Virgen, hecho hermano y salvador nuestro, hasta el "finis terrae" entonces conocido, también hemos venido nosotros desde allí, hijos de una tierra que iluminó ya en los primeros siglos la fe cristiana, que floreció en cristiandades fuertemente relacionadas con las tierras del Mediterráneo occidental, hijos de una Iglesia que puede mostrar venerables monumentos de basílicas paleocristianas

y documentos tan importantes como la Epístola del Obispo Severo de Menorca, coetáneo de San Agustín. Estamos aquí sobre tu sepulcro en grupo reducido, puesto que la diócesis es pequeña y larga la distancia (geográficamente estamos más cerca de Roma que de Santiago), venimos hoy aquí, a este templo metropolitano de Compostela, para manifestar nuestra fe en Cristo, Dios Redentor; para venerar tus reliquias, Apóstol de Jesús, patrono de España.

Nuestra presencia es ya una oración, una súplica a tu valiosa intercesión ante el Señor para que aumente y se robustezca la fe cristiana en nuestro pueblo, para que nunca falte la esperanza que no defrauda, para que reine entre los hermanos el amor cristiano, signo y causa de la paz, de la fructífera convivencia, de la solidaridad entre los hombres, de progreso cierto y armonioso y universal.

Te pedimos nos obtengas del Señor la santidad y el celo apostólico para nuestros sacerdotes, la perseverante fidelidad de los religiosos a sus sagrados votos, el aumento de las vocaciones sacerdotales y religiosas, la selecta y eficiente formación de cuantos se preparan para el ministerio sagrado, la fidelidad de los esposos, la delicada y continua dedicación de los padres, primeros educadores en la fe, a la formación cristiana de sus hijos; para nuestros políticos te pedimos la prudente sabiduría para regir nuestras comunidades; a los industriales y obreros la necesaria audacia y armonía para dominar el vasto campo de la producción de bienes; a los agricultores la serenidad del cielo, la lluvia oportuna, las abundantes cosechas; a los ancianos y enfermos, a cuantos sufren la necesaria fortaleza para soportar cristianamente el dolor o la soledad.

A tus pies colocamos nuestras peticiones comunes y las que cada uno de nosotros lleva en lo íntimo de su corazón.

Patrón de España, Apóstol de Jesucristo, Santiago: sintamos sobre nosotros tu protección poderosa, para que regresemos a nuestra querida Menorca, valientes como Tú, henchidos de entusiasmo por difundir la Buena Nueva del Evangelio, para ser fermento de paz en un mundo tristemente turbado por la guerra.

‘endemà, el diari “El Correo Gallego” en feia aquesta resenya:

El arzobispo monseñor Angel Suquía y el obispo titular de la Diócesis de Menorca, monseñor Antonio Deig Clotet, presidieron ayer la concelebración de la “Misa del Peregrino”, en la que participaron varios millares de fieles que llenaban la Basílica del Apóstol.

Monseñor Deig Clotet, en nombre de la peregrinación oficial de la diócesis menorquina, presentó la ofrenda y leyó la invocación a Santiago. Tras subrayar la tradición cristiana de la iglesia balear, y en concreto de la isla de Menorca, donde se encuentran documentos del obispo Severo, coetáneo de San Agustín, monseñor Deig pidió al Apóstol “que nunca falte la esperanza que no defraude, para que reine entre los hom-

bres el amor cristiano signo y causa de la paz, de la fructífera convivencia, de la solidaridad entre los hombres, del progreso cierto y armonioso y universal”.

El arzobispo compostelano saludó cordialmente a todos los peregrinos participantes en la misa y respondió a las dos invocaciones. En su homilía subrayó que “como en el mundo de hoy se piensa y se desea el poder y la riqueza, antes que el amor, Jesús pide de Pedro autoridad suprema de la Iglesia, como condición previa a su condición de pastor universal, un amor superior al de todos”.

Al referirse a la peregrinación menorquina monseñor Suquía recordó los históricos vínculos fraternos que unen a la archidiócesis compostelana con la citada demarcación eclesiástica balear. En este sentido evocó la figura del arzobispo Vélez, titular de la archidiócesis de Compostela entre los años 1835 a 1844, el cual fue desterrado a Mahón, mientras el obispo de Menorca también sufría destierro en Marsella, dándose por tanto la circunstancia de que aquel arzobispo compostelano llegó a ejercer el ministerio pastoral en la diócesis balear, con el beneplácito y el afecto de todos los fieles.

Des de Santiago, el peregrins es van dirigir a Salamanca, on visitaren la ciutat i tingueren l'Eucaristia al poble de Alba de Tormes, on està enterrada Sta. Teresa. Després, a Avila es van visitar totes els llocs teresians. L'Eucaristia d'aquell dia va tenir lloc al convent de la Encarnació. També es va visitar Segòvia, on es feren les visites acostumades i l'eucaristia al Convent de Carmelites on està enterrat Sant Joan de la Creu. El viatge va continuar cap a Madrid per arribar a Menorca el dia 4 de juny a migdia.

DE LA SANTA SEU

DISCURS DEL PAPA ALS BISBES DE LA PROVÍNCIA ECLESIASTICA DE VALÈNCIA

(Vegeu la secció "la Visita ad Limina del Sr. Bisbe", pàg. núm. 210)

MISSATGE DEL PAPA PEL DOMUND 1982

*Venerados Hermanos
y queridísimos Hijos e Hijas de la Iglesia.*

Próxima ya la **Jornada Mundial de las Misiones**, como todos los años, deseo haceros llegar un mensaje personal que os ayude a una común reflexión sobre la dimensión misionera, que pertenece a la esencia misma de la Iglesia, Cuerpo Místico de Cristo y Pueblo de Dios, y también sobre la subsiguiente corresponsabilidad activa, que a todos atañe, para hacer que el Evangelio de Jesús sea predicado y recibido en todo el mundo.

Mi mensaje lo motiva, este año, un acontecimiento altamente significativo: el XXV Aniversario de la Encíclica "*Fidei donum*" de mi venerado predecesor Pío XII (cf. AAS 49/1957/225-248). Con dicha encíclica se inició en la pastoral misionera un nuevo e importante rumbo al que luego el Concilio Vaticano II señaló las directrices con las que la Iglesia, consciente de su naturaleza y misión intrínseca y atenta siempre a captar los signos de los tiempos, continúa hoy su marcha de servicio al hombre para conducirlo a la salvación descubriéndole 'las insondables riquezas de Cristo' (Ef. 3,8).

El importante Documento, aún centrando su atención específica en Africa, dio directrices claras aplicables a la actividad misionera de la Iglesia en todos los continentes de la tierra, y su original aportación fue asumida, como se sabe, especialmente por el Decreto Conciliar "*Ad Gentes*", y recientemente también en las 'Notae directivae' "*Postquam Apostoli*" de la Sagrada Congregación para el Clero (cf. AAS 72/1980/, 343-364).

1. Los obispos, responsables de la evangelización del Mundo.

La Encíclica "*Fidei Donum*" recordó en primer lugar solemnemente el principio de la corresponsabilidad de los Obispos, en cuanto miembros del Colegio Episcopal, en la evangelización del mundo.

Cristo, en efecto, les confió y confía como a sucesores de los Apóstoles, antes que a ningún otro, el mandato común de proclamar y propagar la Buena Nueva hasta los confines de la tierra. Los Obispos, por lo tanto, al mismo tiempo que pastores de porciones del rebaño, son y se deben sentir solidariamente responsables, en unión con el Vicario de Cristo, de la marcha y del deber misionero de toda la Iglesia. Se deben mostrar, pues, activamente solícitos "por aquellas regiones del mundo en donde no ha sido anunciada todavía la Palabra de Dios, o en donde, debido principalmente al escaso número de sacerdotes, los fieles

se encuentran en peligro de alejarse de la práctica de la vida cristiana y aún de perder la fe misma" (Decr. *Christus Dominus*, 6).

Insisto hoy, una vez más, en este principio básico, tratado a fondo por el Concilio (cf. *Lumen Gentium*, 23-24; *Ad Gentes*, 38), para poner en evidencia su actualidad y para exhortar a todos mis venerados Hermanos en el Episcopado a que tomen cada día más honda conciencia de esta su altísima responsabilidad, recordando que "han sido consagrados no sólo para una diócesis determinada, sino para la salvación de todo el mundo" (*Ad Gentes*, 38).

Este principio aparecerá todavía más claro si tenemos presentes las mutuas y estrechas relaciones entre las Iglesias particulares y la Iglesia universal. Efectivamente, si en cada Iglesia particular, que tiene a su Obispo como quicio y fundamento, "se encuentra y opera verdaderamente la Iglesia de Cristo, que es una, santa, católica y apostólica" (*Christus Dominus*, 11), se deduce que la Iglesia particular, en su ambiente concreto, debe promover toda la actividad que es común a la Iglesia universal (cf. *Postquam Apostoli*, 13-14: I.c., p.352-354).

Todas las Diócesis deben adquirir cada vez más plena conciencia de esta dimensión universal, descubrir o renovar su propia naturaleza misionera, "ensanchando los espacios de la caridad hasta los últimos confines de la tierra, demostrando por los que están lejos la misma solicitud que sienten por sus propios miembros" (*Ad Gentes*, 37).

Por eso, cada uno de los Obispos, cabeza y guía de la Iglesia local, deberá trabajar en este sentido, es decir deberá hacer todo lo posible para dar un vigoroso impulso misionero a su diócesis. Al Obispo corresponde sobre todo suscitar en los fieles una genuina mentalidad católica, abierta a las necesidades de la Iglesia universal, sensibilizando al pueblo de Dios acerca del imprescindible deber de la cooperación en sus diversas formas. A él corresponde promover las oportunas iniciativas de apoyo y ayuda espiritual y material a las misiones, potenciando las estructuras existentes y suscitando otras; y asimismo, fomentar muy especialmente las vocaciones sacerdotales y religiosas, ayudando al mismo tiempo a los sacerdotes a adquirir conciencia de la dimensión típicamente apostólica del ministerio sacerdotal (cf. *Ad Gentes*, 38).

2. La falta de apóstoles, necesidad prioritaria de la misión.

Una forma concreta de cooperación, de la que podrán echar mano los Obispos para responder a su corresponsabilidad en la obra de evangelización, es el envío de **Sacerdotes Diocesanos a las Misiones**, pues una de las necesidades más apremiantes de muchas Iglesias es actualmente la falta inquietante de apóstoles y de servidores del Evangelio.

Esta es la gran novedad de la que fue portadora la *Fidei donum*. La novedad de haber superado la dimensión territorial del servicio sacerdo-

tal para ponerlo a disposición de toda la Iglesia, como lo hace notar el Concilio: "El don espiritual que los presbíteros recibieron en la ordenación no los prepara a una misión limitada y restringida, sino a la misión universal y amplísima de salvación hasta los últimos confines de la tierra (Act. 1,8), pues todo ministerio sacerdotal participa de la misma amplitud universal de la misión confiada por Cristo a los Apóstoles" (*Presbyterorum Ordinis*, 10).

Por ser la falta de 'operarios de la viña del Señor' uno de los mayores obstáculos para la difusión del mensaje de Cristo, aprovecho esta ocasión para exhortar a todos los Obispos a que envíen generosamente Sacerdotes propios a las regiones que más urgentemente los necesitan, aunque sus diócesis no abunden en clero. "No se trata —recordaba Pío XII citando a San Pablo— de reducirnos a la penuria para socorrer a los demás, sino de aplicar el principio de igualdad (2 Cor. 8,13). Estas diócesis tan probadas no sean sordas, sin embargo, al llamamiento de las misiones lejanas. El óbolo de la viuda fue citado como ejemplo por Nuestro Señor, y la generosidad de una diócesis pobre para con otras más pobres no podría empobrecerla. Dios no se deja ganar en generosidad" (*Fidei donum*, l.c.,p.244; cf. también *Postquam Apostoli*, n.10: l.c.,p.350).

Pero, la *Fidei donum*, además de dirigirse a los Sacerdotes, lo hacía también a los **Laicos**, y la prestación de éstos junto a los Sacerdotes y Religiosos en las Misiones es hoy más preciosa e indispensable que nunca (cf. *Ad Gentes*, 41). Esto ha conducido a la experiencia del fenómeno típico de nuestro tiempo llamado *Voluntariado Cristiano Internacional* que recomendamos cordialmente (cf. Discurso a la Federación de los Organismos Cristianos de Servicio Internacional Voluntario, 23/1/1981: Enseñanzas de Juan Pablo II, IV,1/1981/,p.196-199).

3. Desarrollo de la conciencia misionera en las iglesias locales.

Estas nuevas formas de cooperación y la vibrante llamada al principio de la corresponsabilidad del Colegio Episcopal en la evangelización del mundo contribuyeron indiscutiblemente a impulsar la renovación misionera de la Iglesia, a la que sirvió de base también esta afirmación de Pío XII, de largo alcance y visión: "Si en otros tiempos, 'la vida de la Iglesia, en su aspecto visible, desplegaba su fuerza preferentemente en Europa, desde donde se extendía... hacia lo que podía llamarse la periferia del mundo, hoy se presenta en cambio como un intercambio de vida y de energía entre todos los miembros del Cuerpo Místico de Cristo'" (*Fidei donum*, l.c.,p.235).

Se ha ido arraigando cada vez más profundamente la idea fundamental, ampliamente adoptada y reafirmada por el Concilio, del deber imprescindible de toda Iglesia local de colaborar directamente, según las

propias posibilidades, en la obra de la evangelización. Esto ha conducido a una seria toma de conciencia misionera por parte de las Iglesias particulares, a las que se solicitó insistentemente a superar la mentalidad y la práctica de 'delegación' que había caracterizado antes en gran parte su actitud respecto del deber misionero.

Estas Iglesias se han transformado progresivamente en **sujetos misioneros primarios** (cf. *Ad Gentes*, 20), **responsables por sí mismas de la misión** (cf. ib. 36-37), como lo he constatado personalmente durante mis visitas en Africa, América Latina y Asia.

Además, al acentuar su función de "sujeto misionero", las Iglesias particulares se han sentido movidas a relacionarse con las Iglesias hermanas del mundo mediante la "**comunión**" y "**cooperación**", "hoy tan necesarias para proseguir la obra de la evangelización" (ib. 38) y al mismo tiempo una de las realidades más actuales de la misión, a través de un intercambio de valores y experiencias con el que cada una de las Iglesias podrá beneficiarse de los dones que el Espíritu del Señor distribuye por doquier (cf. ib. 20).

No debe haber, pues, en las Iglesias particulares ningún hermetismo, aislamiento o repliegue egoísta en el ámbito exclusivo y limitado de sus propios problemas; de lo contrario, el impulso vital perdería su fuerza y conduciría inevitablemente a un pernicioso empobrecimiento de toda la vida espiritual (cf. *Evangelii nuntiandi*, 64; *Postquam Apostoli*, 14:l.c.,p.353).

4. La cooperación misionera, recíproco intercambio de energías y experiencias.

Aparece así el concepto nuevo de cooperación, entendida, no ya en "un sentido único" como ayuda dada por las Iglesias de antigua fundación a las Iglesias más jóvenes, sino como intercambio recíproco y fecundo de energías y de bienes, en el ámbito de una comunión fraternal de Iglesias hermanas, superando el dualismo "Iglesias ricas"—"Iglesias pobres", como si hubiera dos categorías distintas: Iglesias que "dan" e Iglesias que "reciben" solamente. Existe, en realidad, una verdadera reciprocidad, pues la pobreza de una Iglesia que recibe ayuda, hace más rica a la Iglesia que se desprende donando.

La Misión pasa a ser, pues, no sólo ayuda generosa de Iglesias "ricas" a Iglesias "pobres", sino **gracia para cada Iglesia, condición de renovación, ley fundamental de vida** (cf. *Ad Gentes*, 37; *Postquam Apostoli*, 14-15: l.c.,p.353).

Hay que precisar en todo caso que la llamada hecha a las Iglesias particulares para enviar Sacerdotes y Laicos no quería significar la superación de las formas y fuerzas tradicionales de cooperación misionera, que continúan sobrellevando el peso mayor de la evangelización. Era

una novedad, introducida no a título de sustitución o de alternativa, sino de complementariedad, como riqueza nueva, suscitada por el Espíritu, agregada a las fuerzas tradicionales.

Después de una trayectoria de 25 años de estas experiencias, que han alcanzado notable consistencia y solidez, se comienzan a advertir, sin embargo, algunos signos de fatiga, debido en parte a la disminución de las vocaciones y en parte también a la urgencia de hacer frente a la crisis en que se debaten muchas comunidades cristianas de antigua tradición. Ante el fenómeno de la descristianización, puede surgir la tentación de replegarse cada uno en sí mismo, de encerrarse en los propios problemas, de reducir el impulso misionero a la propia esfera interior.

Es, pues, necesario un **nuevo y vigoroso impulso misionero**, enraizado en la más profunda motivación, que la Iglesia ha recibido directamente del divino Maestro (cf. *Evangelii nuntiandi*, 50), animado de firme esperanza y sostenido por la activa solidaridad de las Iglesias particulares y de todos los cristianos.

5. Prioridad de las obras misionales pontificias.

Para realizar este nuevo y vigoroso impulso misionero, factor indispensable para la misma vida y crecimiento de las Iglesias locales y de toda la Iglesia, recomiendo finalmente el recurso a las Obras Misionales Pontificias como instrumento insustituible de la cooperación misionera tan ardientemente recomendado por mis Predecesores. A ellas "se debe reservar el primer puesto" siempre y por doquier, como declara el decreto "*Ad Gentes*" (n.18), potenciándolas y desarrollándolas oportunamente en todas las diócesis.

La Jornada Mundial de Misiones nos hace pensar especialmente en la **Obra Pontificia de la Propagación de la Fe**, a la que corresponde el mérito de haber propuesto a S.S. el Papa Pío XI, en 1926, la feliz iniciativa de proclamar la Jornada anual de ayuda a la actividad misionera de la Iglesia, y se encarga de promover y organizar dicha Jornada con la colaboración de las otras Obras Pontificias y bajo la dirección de los respectivos Obispos.

Dése también el debido impulso a la **Unión Misional del Clero**, a la que compete principalmente animar y sensibilizar a todos los sectores del pueblo de Dios acerca de la urgencia del problema misionero, mediante la red capilar de los sacerdotes, religiosos y religiosas.

Del adecuado desarrollo de esta Asociación dependerá en gran parte el grado de espíritu misionero de toda la Iglesia local, y especialmente la sensibilidad misionera de los Sacerdotes, a quienes la Unión se dirige primeramente, de modo que éstos, mediante una toma de conciencia cada vez más vital y profunda de la apostolicidad intrínseca de su sacerdocio, se sientan movidos justamente a superar, espiritual y material-

mente, los confines de la propia diócesis, y presten su servicio también a las Iglesias más lejanas de la tierra en las que sean más apremiantes las invocaciones de ayuda.

Antes de terminar este mensaje, quiero manifestar mi profunda gratitud a todos aquellos —Obispos, sacerdotes, religiosos, religiosas y laicos— que, muchas veces a costa de indecibles fatigas y sacrificios, gastan sus mejores energías, su vida misma, “en primera línea”, y también “en retaguardia”, para propagar el anuncio de la salvación hasta los confines del mundo, a fin de que todos conozcan y glorifiquen a Cristo Redentor.

A todos, Venerados Hermanos y queridísimos Hijos e Hijas de la Iglesia, imparto de corazón mi paternal Bendición apostólica, prenda de copiosos favores celestiales y signo de mi constante benevolencia.

Vaticano, 30 de mayo, Solemnidad de Pentecostés, de 1982, cuarto de Pontificado.

Juan Pablo II, PP.